

GAZDASÁGI LAPOK

51. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909. December 19.

Őszi trágyázáshoz a Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legelőcsőbb foszforsavas mű-
munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

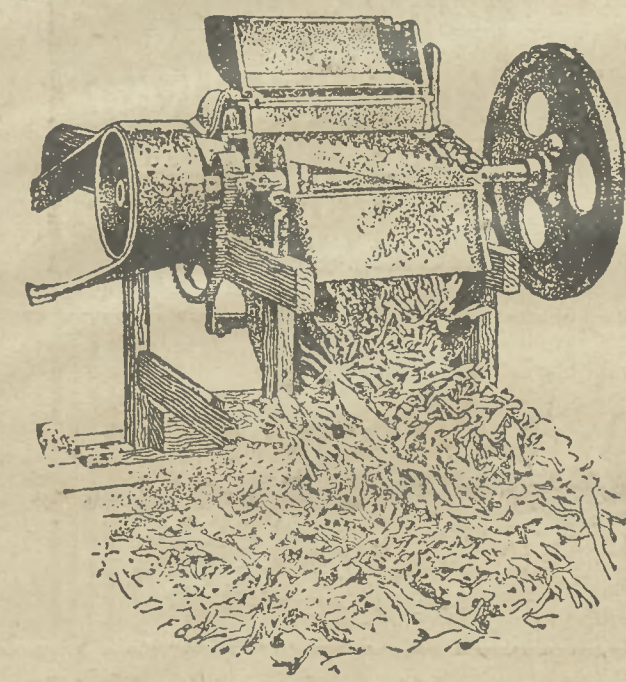
Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és
és figyeljünk a védjeggyel! tartalomjelzéssel van ellátva!

Eladó mintegy 25000 drb Ákác szőlőkaró

hossz 180 cm. átmérő cirka 6 centi, ezenkint 55 koronáért
ab IPOLYSÁG vasuti állomás.

VAJDA BARNÁ földbirtokos, **PALÁST**,
Hont megye.

AZ ŐSZI IDÉNYRE

ajánlom legkitünőbb takarmány-
előkészítő-gépeimet, u. m.:

Kézi, járgány- és gőzhajtásra
alkalmas **szecs kavágó-gépek**,
eredeti amerikai „OHIO” **tengeri-
szártépő-gépek**, melyek szecska-
vágásra is jól használhatók, csö-
ves tengeri darálásához is jól
alkalmas **daráló-gépek**, külön-
böző nagyságu **répavágó-gépek**,
„REFORM” **burgonyagőzőlők**,
és golyós és hengeres csap-
ágyakkal bíró fedett biztonsági
járgányok.

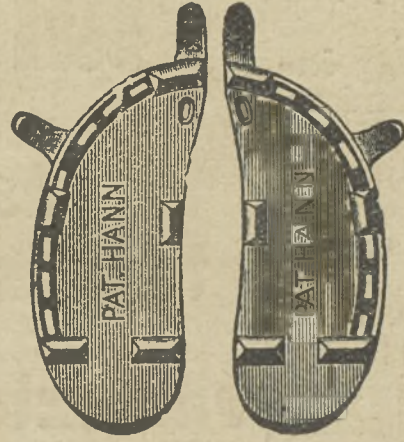
Raktáron tartatnak a **Rudolf Sack** gyár elismert leg-
kitünőbb **ekéi**, **vetőgépei** és **talajmivelő eszközei**, valamint
a **Deering-féle tárcsásboronák**, önműködő **metszőkészülék-
kel bíró szalmakötél-fonógépek** és legnagyobb munka-
képességű **burgonyaosztályozó gépek**

Árjegyzékkel kívánatra készségesen szolgál:

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépüzlete
Bpest, V., Váci-körut 52.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pon-

tosan ezen jegyre, mert

patkóink minden tekin-

tetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadal-
mazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, ígás és
hátas lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva.
Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások,
vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes **hordódugólemezek czég-nyo-
mattal vagy anélkül, szállításra és beraktáro-
zásra szánt hordókhöz** minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körut 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,

sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
szecs kavágók, répavágók, kukoricza-mórszólók, darálók,
örlőmalmok, egystemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

MEGJELENT

KODOLÁNYI-féle 1910. évi

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél
sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

50-ik ÉVFOLYAM.

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szét-
küldéssel 3 kor. 25 fill. Utánvétellel küldve 3 kor. 45 fill.

Megrendelhető a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalá-
ban, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körut 7. szám.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz eszmenendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos áron fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	883
A gazdaszíttermelés kérdéséhez — Deme Gyula	884
Tárca. Hogy lett belőlem takarékos ember? — Fehér Zoltán	884
Magyar birtokpolitika. — Dr. Vantsó Gyula	885
Spirális láncszivattyúk	886
A borok első fejtése. — Halász Lajos	887
Könyvismertetés	888
Kérdések és feleletek	889
Kérdések: Kis lisztőrő malom erőszüksége. Sz. M. — A legolcsóbb és legjobb istálló fertőtlenítési mód. L. K. — Rozsdás buza felültrágyázása széperfoszfáttal. L. Z. — Gipsz mint műtrágya. Z. W. — Száraz rét trágyázása. B. M. — Cementbeton-padló tehénistállóba. U. V. — Szép kerti gyeplétesítés. O. Gy. Feleletek: Közbeszurt zöldtrágyázás. P. Kimerült birtok termésbe hozatala. Öreg gazda. — A műtrágya kimeríti a föld termőképességét. C. — Gyógynövények termelése. Szerk.	889
Hírek	889
Aprók	890

SZEMLE.

(Itt a tél. Vége az őszi szántásoknak. — A buza üzlet konjunkturái. Buzaárak a vámmal védett és nem védett piacokon. — Buza-vámunk teljes érvényre jutása. — A kukoricza vám a papirosan. — Mód nélküli pangás az árpa piacon. — A német árpa denaturálási eljárás kudarcza.

Deczember közepén állott be az igazi tél. Addig mehetett az őszi szántás és gazdáink iparkodtak is a kedvező alkalmat felhasználni és szántottak, a mennyit csak képesek voltak szántani. A mult évhez képest a helyzet aránytalanul jobb, mert ma már csak kevés tarlót lehet látni és így a tavaszi munkák gyorsabb tempóban fognak annak idején végezteni. A hőtlan, száraz fagyoknak gazdáinknak különösen az a része örvend, a kiknek vetései tulbuják, mert most a száraz fagyokon is legeltethetik. Azok is örvendenek ennek, a kiknek rozsdás volt a buzájuk, mert reménylik, hogy a 10—12 fokos hidegek a rozsdá spóráit megsemmisítik. Hogy egészen megsemmisül-e a rozsdá ily hófoknál, abban nem vagyunk bizonyosak, de hogy a rozsdának ez a hideg nem használ, azt biztosra vesszük. Ellenkezőleg, ha langymeleg tél lett volna, és a meg nem fagyott földre jött volna hótakaró, a mely tavaszig akadályozta volna a föld kifagyását,

azt tartottuk volna, régi tapasztalataink után aggályosnak. Az őszi munkák tehát befejezetteknek mondhatók, föltéve, hogy nem fog ismét lágy idő következni és folyamatra jöhetnek a csendes téli munkák, a melyeknél főszerep jut az állatok pihentése és ellátásának. Ezek szokott dolgok, a melyeknél nem időzünk. Foglalkozunk inkább a soha nem szűnő gazdasági üzleti élettel.

*

A buza üzleti konjunkturái mindenkor érdekelnek. Ha nincs is eladni valónk most, — de majd lesz esztendőre — ha a jó Isten is úgy akarja, és a buza-üzlet mostani alakulása kihat a jövő év áralakulására is, minél fogva kötelességünk minden érdemes mozzanatot megfigyelni és tárgyalni. Minden szem most Argentína felé néz. Minthogy a buza áralakulása most már egészen a külföldtől függ itt nálunk is, elérvén a belföldi árak a vámparitást, ennél fogva a külföld s ez uttal Argentína termésviszonyait figyelemmel kell kísérnünk. Argentína tudvalevőleg egy nagyon hosszú ország, déli része (mert a déli féltekén van) hideg, északi része, mert az egyenlítőhöz közel van, forró, közepesen mérsékelt. E szerint kezdődik ott az aratás deczember közepétől február közepéig. Az északi részen most kezdik meg az aratást. Argentináról az a hír terjedt el, hogy a fagyok kárt tettek a buzában, de hogy mily mérvű károkat tett a fagy, azt a hírek nem sejtették. Annyi tény, hogy ma már nem becsülik Argentína várható export-fölöslegét többre, mint az elmúlt évre s ez tudvalevőleg 26 millió métermázsá volt.

A jövő év szempontjából érdemel figyelmet az, a mit Északamerika és Canadáról irnak. E két nagy buzatermő államnak az évi buzatermését 245 millió métermázsára becsülik. S hogy daczára a nagy termésnek, a kivitel még sem ölthet nagyobb mérveket, az onnan van, mert a mult évi mód nélkül megcsappant készleteket kellett kiegészíteni. Az őszi vetés Amerikában is az idén kedvező auspiciumok közt ment végbe és oly jól állanak az ősziek, hogy a mult év 85.3-hoz képest az idej állást 95.8-ra teszik. Ugy mint nálunk is. De a bevetett terület mintegy 12%-kal nagyobb, mint tavaly, úgy hogy 33.483,000 acre-ra (egy acre = 1120 négyzetöl) teszik a buzával bevetett területet. Ennek meglesz valószínű hatása a jövő évi árakra, de nem fölfelé, hanem lefelé. Ausztrália is e hónap végén és a jövő hó elején fogja buzá-

ját aratni. A várható export 2 millió mázsával lehet nagyobb a tavalyinál.

Érdekes, hogy manapság Budapest- és Bécsben vannak a legmagasabb buzaárak, holott a többi vámmal védett országban, főleg Francia- és Németországban a miénkhez hasonló nagyságu buzavámok nem érvényesülhetnek. Vessünk csak egy pillantást az alábbi számokra.

Buzaárak a vámmal nem védett országokban per 50 kg.:

New-York	11 K 16 fillér
Liverpool	10 « 12 «
Odessza	9 « 22 «
Braila	10 « 61 «
A vámmal védett országokban:	
Berlin	12 K 70 fillér
Páris	11 « 13 «
Budapest }	13 « 53 «
Bécs }	

Mig tehát a magyar és az osztrák piacon a 6 K 30 fillér vám teljesen érvényre jut, addig Berlin és Páris nagyon hátra vannak. A berlini és párisi árak az igaz, hogy azért is alacsonyabbak 1 forinttal, mert sikérszegény buzákat jegyeznek ott, melyeket csak aczélos orosz és román buzával keverve lehet felörölni; de Franciaországban a hatalmas műtrágyázás folytán emelt termés elérte a fogyasztás teljes fedezését. A vámmal nem védett piacokon feltűnő New-York és Braila aránylag magas jegyzése. Ez utóbbi buzája aczélosságának köszönheti árbeli előnyeit.

Mig a buzában a 6 korona 30 fillér vám teljesen érvényre jutott piacunkon, addig a kukoriczában alig magasabbak áraink, mint a vámmal nem védett piacokon. A 2 korona 80 fillér vám tehát nem érvényesülhetett. Hogy ez így áll, arról számszerű bizonyosságot adhatnak a következő adatok:

A nagyszemű új kukoricza jegyzése ez idő szerint per 50 kg.:

Budapest	5 K 85 fillér
Braila	6 « 70 «
New-York	6 « 77 «

Tehát Budapestén még olcsóbb a kukoricza, mint a román és amerikai kikötőkben. Csak a cinquantinónak van itt jobb ára.

Budapest	8 K — fillér
Braila	6 « 69 «

Kukoriczából tehát bő termésünk lévén, a mely a belfogyasztást fedezi, s a 2 K 80 f. vám csak a papiron maradt. Az olcsó kuko-

MEGJELENT a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
(Budapest, V., Alkotmány-utca)
nagy téli és tavaszi gazdasági anyag
ÁRJEGYZÉKE. Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

riczának visszahatása van a takarmány-árakra is. A kereskedelmi takarmányokat, pl. korpát 10 koronaért kínálják ma Budapesten és vevő így sincs.

A mi pedig az árpát illeti, annak üzlete teljesen pang. Akár németországi, akár ausztriai, akár magyarországi sörgyárhoz fordulunk, a felelet ez: nem vesz, mert szükségletét már fedezte. Az árpa tehát nem olcsó, hanem eladhatatlan. Ehhez az állapothoz járult az, hogy Németországban nagy üzleti válság van és a söradót fölemelték, minélfogva a fogyasztás nagyon csökkent és hogy a takarmányárpa denaturálását csak deczember 1-én léptették életbe. Egyébként ez a denaturálás nagy kudarcot vallott. A denaturálás ugyanis befestéssel történik. A szer *ezin oldat*. Az ezen szerrel vörösre festett árpa keserű lesz és a disznó nem eszi, és a szállítási eszközöket, zsákokat, waggonokat és dereglyéket más áruk szállítására is alkalmatlanná teszi. Az Elba-hajósok nem fogadják el az ezinnal festett árpakományt. Jövő termésünk értékesítése szempontjából ez elég baj; mert ha ezen eljárást nem alkalmazhatják és más jobb eljárást nem tudnak helyébe tenni, akkor a német sörgyárak folytatni fogják a sörfőzést az orosz és mezopotámiai takarmányárpából és a mi sörárpánkat nélkülözhetik. Az árpa-üzlet lanyhasága oda fog vezetni, hogy gazdáink a zabtermelést fogják inkább kiterjeszteni, mert ennek nincsenek ily válságai. A zab azonban olcsó.

A gazdatiszttermelés kérdéséhez.

Ha figyelemmel kísérjük hazai mezőgazdasági szaklapjaink hirdetési rovatait, örömmel kell tapasztalnunk, hogy az állást kereső okleveles gazdatisztek száma mindinkább apad. Az állást kereső gazdatisztek ezidőszert majdnem kizárólag a nem okleveles gazdatisztek kontingentálódnak, ezeknek is, különösen a gyakorlati vizsgát nem tett alkalmazottak még ma is tekintélyes számából. Méltán fel szabad tehát tennünk, hogy az oklevelesek iránt való *kereslet* élénkült az utóbbi években, talán a kvalifikációs törvény befolyása alatt is. Igaz ugyan másfelől, hogy az oklevelesek *kinálatának* alábbszállása sok egyéb okra is vezethető vissza, a mely okok bizonyára nem kis mértékben hatottak közre ezen említett eredményre. Az

intézeteknek akadémiákká történt fejlesztése, nem kevésbé az akadémiai két éves tanfolyamnak három évvessé történt kibővítése folytán az okleveles-gazdaprodukczió tetemesen csökkent, annál inkább, mert ez az időpont a bérletek szaporodását, a birtokparcellázások egész özönének keresztülvitelét s ezekkel a gazdatiszti ekszisztenciák igen tetemes hányadának a keresetnélküliség és pályaváltoztatás keserveibe való hajtását közvetlen egymásutánban követte.

A hirdetésekben való fenti következtetés egy természetes reakció, a mely a kereslet és kínálatnak egy természetszerűleg beállott — hogy úgy mondjam — árszabályozó hullámverése. Ha csakugyan helyes a hirdetésrovatból levezetett következtetésem, akkor egy a kvalifikációs törvényre, mint az akadémia fejlesztésre mint egy igen helyénvaló állami oly irányu működésre kell reámutatnunk, a mely míg a gazdatisztprodukcziót a keresletnek megfelelően alábbszállította, addig ezen szabályozó tevékenységével az ország mezőgazdasági érdekeit előbbrevívó kvalifikáció-emelést eredményezett.

A dolgok illetén állása mellett a legokosabbnak látszik a szabályozási akciót, mint a mely elérte célját s a gazdatiszti keresletet és az álláskinálatot a helyes mederbe terelte, véglegesnek, elintézettnak akceptálni, megnyugodni és minden egyéb mezőgazdasági oktatásügyi reformtól, mely helyesebben gazdatiszt-képzésnek volna nevezhető, elállani.

S mégis, mi történik? Még le sem szűrhetjük az alig 5 éves reform tanulságait, már ismét reformot készítenek elő, a melyre pedig nekünk semmi szükségünk sincsen. Mert ha mégis lesz reform, az — kijelentem — nem a gazdatiszti kar érdekeit fogja szolgálni. Látjuk, hogy a sokkal régebbi keletű 1879:XXXI. erdőtörvény sincs nálunk végrehajtva, mennyivel kevésbé az alig 7 éves gazdatiszti törvény. S máris súlyosnak érzik némely oldalról béklyóit.

Egyelőre úgy szól az intendált reform, hogy a cenzuson aluli birtokok vezetésére szükség van egy új tisztis osztályra, mely 4 középiskolai osztály végzésével egy gazdasági középiskola bevégezése után nyerne képesítést. Én nem hiszem, hogy ezen reformnak az lenne a célja, hogy a cenzuson aluli birtokosok ily tiszték alkalmazására szoríttassanak, hanem hogy eredménye sok egyéb dolog lenne, a mire ezen reformerek talán nem is gondolnak, az előrelátható. Ezen középiskolák felállításával a gazdatiszti pályára készülők talán 90%-a is csakis ezen középiskolákba menne, az akadémiák pedig $\frac{4}{5}$ részben bezárhatnák kapukat, mert el nem

képzhető, hogy a nagy verseny mellett az akadémikusok elhelyezést kapni remélhessenek. Nincs könnyebb, mint a törvényt kijátszani. A magyar birtokos amugy sem szereti a tudományos gazdát s ha választania kell, és a körülmények megengedik, inkább a nem kvalifikált mellett foglal állást, mert ezzel a koránkelést, erélyt, a cseléddel való bánitást összenöve képzei, meg azután ilyen alkalmazottal szemben — úgy tétélezi fel — felmerülő esetben kifejezésre juttatott idegessége nem talál oly recenziusra, mint az előbbinél. Elképzelhető-e tehát, hogyha egy képzett, használható, de kevésbé tudományos gazdatisztet kaphat egynémelyik birtokos, mégha a cenzuson felül van is, nem fogja ezt a törvény által nem tilalmazott esetleges más czimzéssel alkalmazni? Sok esetben bizony a középiskolást fogja alkalmazni számvető, számtartó, ispán, üzemvezető, gazdaságkezelő stb. megengedett neveken. Akad valamely szomszéd okleveles tiszt, a kit majd gazdatisztjeül benevez az ellenőrző hatóságnak.

Ez az áramlat tehát, a mely ilyen gazdaságvezetőket termelő középiskolákat kontemplál, nem nevezhető demokratikusnak. De azonnal felülkerekedik a demokratikus áramlat, mihelyt évek múltán előáll a termelt alkalmazottak óriási falanksza s több jogot kér. Nagy tömegének megfelelő elemi erővel döngeti az 1900: XXVII. törvény által emelt falakat. Előbb a cenzus határai tágíttatnak, majd pedig valamely czimen — talán, mert az oklevelesek nem fognak kellő számmal termeltetni — a Darányi által emelt falból misem marad.

A középiskolák ilyképpen jogaikba jutván, kezdődhetik akkor előlről a fejlesztési proceszszus. Látható ebből, hogy semmi szükség sincs arra, hogy ezen circulus vitiosusba beleessünk.

Tökéletes alkotás sohasem volt és sohasem lesz, mert ha fel is állítjuk e gazdasági középiskolákat, ép úgy marad akkor is még elég földművesiskolás, a ki gazdatiszti állásra pályázand és sok ezek közül jól be fogja tölteni helyét, miként ma is sokan ilyen kvalifikációval tisztis állásokat igen jól betöltöttek...

Egy ilyen új középiskola éppen az ellenkezőjét eredményezné, mint a mit a mezőgazdasági tudomány betetőzése czimén a mezőgazdasági főiskola felállítása által elakarnak érni, t. i. a gazdasági kvalifikáció tekintélyének emelését. Abban a perczen, a mint a gazdasági középiskola megszületik, a gazdasági diploma a kereskedelmi iskolai végzettség, közép ipariskolába, tanítói oklevéllel egyenlő „tekintély“-űvé válik. Orvosi, ügyvédi, bírói, mérnöki középiskolára

TÁRCZA.

Hogy lett belőlem takarékos ember?

Kis gyermek koromban olykor-olykor kaptam egy pár krajczárt egyik-másik rokonomtól czukorra, bábukalács (mézeskalács) mit nálunk borsoskának hívnak, néha anyámtól is elkéregtettem egy hatost akkor így nevezték azon megezüstözött rézváltópénzt, mire „6 Kreuzer“ volt irva s 10 krajczár volt értékük új pénzben. Olykor papiros hatosokat is kaptam ez igen csunya apró komisz pénz volt és persze német; majd azt lehetett mondani, hogy röffel mérték, mert voltak hosszú darabok, melyekből aztán ollóval vágtak le annyi hatos árát, a mennyire éppen szükség volt. Néha kibiciz voltam a tarok játéknál s kaptam egy susztertallért a nyerőtől, így hívták a nagy négy krajczárosokat, a ki gavallérabb akart lenni az egy piczulát adott t. i. 5 krajczárosat, ez teljes kis ezüst pénz volt. De hát nem vetettem meg

én a vasat sem, ez volt a krajczár neve az iskolásfiúk között.

Persze szerettem én is a nyalánságot, czukrot, süteményt, fagyaltot és egyéb gyomor és fogrontó holmikát, mint más gyermek s mikor áldott jó öreganyám — kit noha egy árva szót sem tudtam akkor még németül — grószmamának neveztem, ezért egyszer gyengéden megintett, azt feleleltem neki: „Ja glószmamá a lelek csak lelek“, levén 4 éves koromban még pösze. Alig maradt valami kis pénzem az ajándékokból, hanem mikor már vagy 6 eszetendős voltam s magam emberségéből s szüleim tudta nélkül irtam parányi levelet a grószmamának, akkor már az „r“ betűt is ki tudtam mondani. Nem is azon csodálkoztak, hogy én levelet írtam, de azon, hogy a posta el is vitte a 6-ik megyébe az alig olvasható körmölést s a czimzett megkapta az iczi-piczi jószágot, melyet egy susztertallér elfedett teljesen. Kaptam érte egy szép huszast, ez meg nem 20, hanem 35 krajczár értékű pénz volt s mert egyik oldalán Szűz Mária Magyaror-

szág patronája képe volt, „Mariásnak“ is nevezték. A név- és születésnapomra is ilyet kaptam rendszeren, csak egyszer adott nagyapám valami különös alkalomkor egy „lázsiást“, az meg tallér volt a Mária Terézia „király“ idejéből és 2 forint 50 krajczárt ért, akkora volt, mint az ötkoronás ma.

Apám igen takarékos ember volt, nekünk gyermekeknek is sokat beszélt a takarékoság erényéről s elmondta, hogy az ajándékokat legjobban megőrzi a takarékpénztár, hol kamatot is adnak a betett tőkére — akkor még 6% volt a betét kamatláb — és 14 év múlva még egyszer annyi lesz a betett pénztőke. Ez igen tetszett nekünk s elhatároztuk hugommal együtt, hogy kevesebb czukorfelét eszünk s a pénzünket oda adjuk édes apánknak, hogy vigye a nagyszombati takarékbába. Az első küldemény — akkor 6 éves lehettem — circa 6 forint volt. De szaporodott a tőke új betétekkel minden negyedévben, midőn bement atyám a nevezett városba s növekedett a hozzáírt kamatok révén is. Mikor már

RESICZAI ACZÉLEKÉK

Kitünő szerkezet

Kiváló aczélanyag

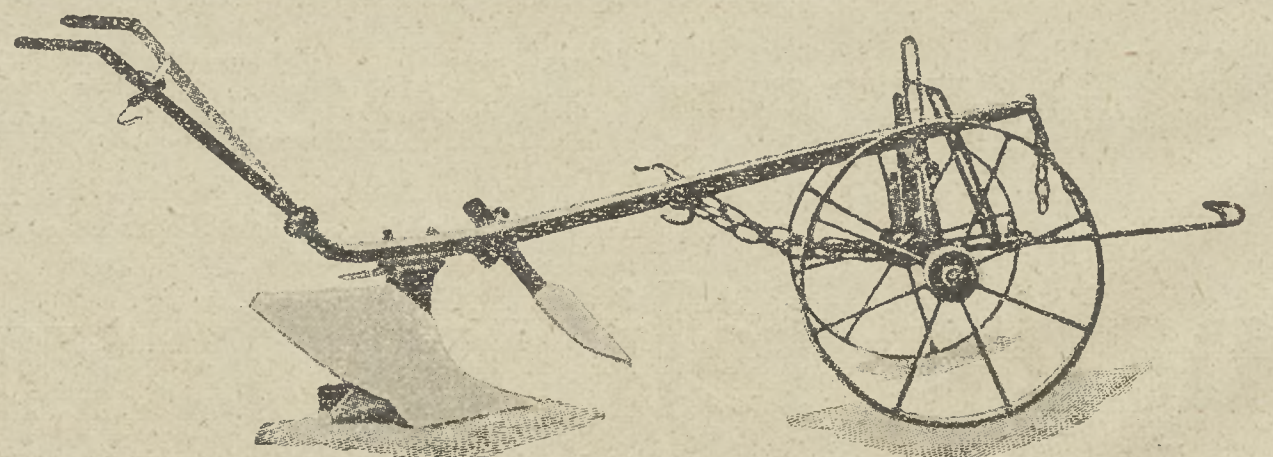
Kevés vonóerő

jellemzik a resiczai talajművelő-eszközöket.

Arjegyzékkel, legolcsóbb ajánlatokkal szívesen szolgálunk.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

még gondolni sem lehet, de gazdasági képesítést egy középfoku intézetben is el lehet nyerni. Hisz akkor magunk törünk pácztát a gazdálkodás tudományának értéke felett.

De igenis, lehetne rendszeresíteni egy gyakorlati gazdasági üzemtisztvi vizsgát, a mely tekintet nélkül a jelölt előtanulmányaira, hivatva volna formai bizonyítványban konstatálni, hogy a vizsgázott — mondjuk — 10 évi gyakorlata és önképzés útján az *általános és gazdai* műveltség oly fokát szerezte meg, melynek erejénél fogva alkalmas bármely *cenzuson aluli* birtok okszerű kezelésére. Ezt a vizsgálást tervszerűen a *kellő szigorral* végrehajtva a kereslet tájékozást nyerne e gyakorlati bizonyítvánnyal arról, hogy mire képes a pályázó.

A mennyiben a gazdatisztikart érdeklő reformról van szó, jónak tartottam mint e terület egyik szerény tagja, hogy a tervbe vett gazdatiszt-képzőhöz hozzászóljak, mert ily gyakorlati kérdés megölője, ha az kizárólag a zöld asztalokról nyeri elintézését.

Ne mozgolódjunk uraim, hagyjuk most néhány évtizedig így a gazdatisztképzést a hogy van, mert nekem úgy látszik, hogy javul a helyzetünk, már pedig a mint az Omge évkönyvében olvasom, az évenként produkált tanult gazdákból csak 15% a maga gazdája, a többi 85% gazdatiszt, szabad tehát azt az állítást megkoczkáztatnunk, hogy a gazdatisztok viszik előbbre az ország mezőgazdálkodását s ha ez így van: a mi megreformáltatásunk kérdésében ugy-e bár számíthatunk meghallgatásra?

Deme Gyula.

Magyar birtokpolitika.

Irta: dr. Vantsó Gyula.

II.

Ez a rendszer mindenben megfelelt a római birodalom igényeinek azon időtől fogva, hogy Róma megszűnt földmivelő állam lenni. Ez a rendszer t. i. akkor fejlődött ki, mikor Róma a hódítás terére lépett és lassankint az egész ismert világnak minden kincseit az Örökvárosban halmozta föl. Ilyen hódító és kereskedő államban a földmivelés lehanyaglott, a földbirtok gazdag emberek fényűzési cikkévé lőn s a kis- és középbirtok egyszerűen eltűnt a föld színéről. Ilyen államban fejlődött ki a római örökösödési rend és ott természetesen fényesen megállotta a helyét, mint az emberi elme egyik legkiválóbb terméke. Ámde ugyanez a rendszer ott, a hol a földmivelés a nemzeti létnek alapföltételét

16 éves voltam s bajszom pelyhődni kezdett, nagyapám adott havonta egy forintot szivarkára, mert azt mondta, hogy ő is 16 éves korában kezdett dohányozni, ergo nekem is megengedhetni már ez élvezetet (hogy én lopva már 9 éves koromban is cigarettáztam, azt bölcsen elhallgattam előtte). Azonban akkor már bennem a takarékosági hajlam nagyobb volt a dohányzási szenvedélynél és a legkomiszabb 1/2 krajczáros cigarettákat vettem, 100 darab 50 kr. volt, az egy hónapig tartott, szivtam reggeli, dél- és estebéd után egyet s vasár- és ünnepnapokon délután 1—2 darabot. Így maradt meg havonta 50 krajczárom a takarékpénztár részére.

Kaptam bérnélkül egy körmöczi aranyat, ezt beváltottam, 5 frt 60 krajczárt adtak érte s szinte betettem a spórkasszába. Zsebpénzemből is összekuporgattam valamicskét s kamatoztattam.

A sok aprópénzből lassankint annyi lett, hogy mire Galántán — szülőhelyemen — is alakult takarékpénztár, vehettem ott 5 részvényt, melyek már 6%-nál is több kamatot hoztak s jó is volt venni e papirokat, mert időközben a betét kamatláb 6-ról 5%-ra szállott alá.

Mikor pedig az ország fő- és székvárosába ke-

képezi és a hol államnak és társadalomnak elsőrendű érdeke a kis- és középbirtoknak fennmaradása: igen káros pusztító hatásokat fejt ki, mert a mint láttuk, kérérelhetlen módon a kis- és középbirtoknak felaprózására és eladósódására vezet, a mit némely vidéken csak erőszakos, sőt bűnös eszközökkel pl. a népesedésnek mesterséges megakadályozásával képesek ellensúlyozni, a mikor azután az orvosság még sokkal szomorubb eredményeket szül, mint maga a gyógyítandó baj.

Okvetlenül szükséges tehát eszközökről gondoskodni, hogy ezek a bajok elháríthatók legyenek és elsősorban ki kell vonni a kis- és középbirtokot a római jogrendnek hatálya alól és egy speciális öröklési jogrend alá kell azt helyezni, olyané alá, a mely a kis- és középbirtok különös igényeinek megfelel. Erre nézve 1902-ben az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek e célból kiküldött bizottsága konkrét javaslatot tett és az egyesület azt a magánjog kodifikációjára való hivatkozással, a kormány elé is terjesztette. A javaslatnak az egyesületben éppen Baross János dr. volt az előadója s maga a javaslat lényegében így szól:

A törvényi öröklési jog olyan reformnak vetendő alá, a mely a földbirtok sajátos természetének és igényeinek megfelel. Addig is, míg ez a reform keresztülvihető lesz, a törvénykönyvbe felveendő a következő intézkedések:

»I. Ha valamely hagyatékba bizonyos minimális és maximális határok közé eső mezei birtok tartozik, akkor a vagyonközösség megszüntetésére előírt sorrend teljesen megfordítandó; ugyanis elsősorban egy örökösnek legyen joga a birtokot a törvény által megállapítandó sorrendben egészen, még örökös-társai ellenére is átvenni, az örökös-társait középszenben kielégíteni.

II. Ez esetben a birtok nem a forgalmi, hanem a hatóságilag megállapítandó jövedelmi érték alapján becsültessek fel.

III. Ha a birtokot átvevő örökös a birtokot vagy annak legalább egynegyed részét 15 éven belül eladná, akkor azon különbséget, mely az átvétel alapját képező jövedelmi érték és az eladási (forgalmi) érték között van, köteles legyen a hagyatékba utólag beszolgáltatni.

A mint láthatjuk, ebben a javaslatban említés sincsen elsőszülöttségről és egyetlen szavából sem lehet olyan tendenciákra következtetni, mintha a javaslat bizonyos örö-

rültem hadnagynak, azon 1 1/2 év alatt, míg „be-zupáltam (ideiglenesen aktiváltattam magamat, ezt hívják zupálásnak bakanyelven) megtakarítottam netto 600 forintot vagyis, mert cirka 1200 frt jövedelmem volt 1 évben, az egy évi fizetésemből másfél esztendeig éltem meg, ez volt takarékoságom netovábbja, mert mint gazdasági segéd nem lehetett félreraknom egy árva fityíngot sem, oly gyenge fizetésben leledzettem. Mikor 7 esztendei iródiakoskodás után kineveztek ispánnak és megengedték a nősülést, akkor mégis volt 1600 forint összekuporgatott pénzem, melyből vehettem teheneket és sertéseket s oly háztartási dolgokat, melyek az asszony kelen-gyjével nem kerültek házunkhoz. Elejével csak ketten levén feleségemmel, szerényen és szűkösen bár, de mégis csak megéltünk abból a gyenge fizetésből — alig 800 frt — a kert adott zöldséget, a konvencziós föld kukoriczát, krumplit, babot, tököt, tűzifa volt, baromfit tartottunk, sertéseink malacoztak, a 3 tehén adott tejet s borjut. De mikor már hárman valánk, jónak láttam kissé jobb fizetésű helyre aspirálni s sikerült is másfélévi ispánkodás után egy szerény javadalmazásu számtartói állást elnyernem, hol 1200 frt fizetés, 12 hold konvencziós föld, mit azonban magamnak kelle mivelnem és (ha jól emlékszem)

kösöket akarna előnyben részesíteni és más örökösöket viszont a hagyatékából kizárni. A cél csak az, hogy a földbirtok csak egy kézben maradjon s az örökös-társak, a kik középszenben nyernek kielégítést az erre nem alkalmas birtokoknál ne követelhessek a természetben való megosztást. Az átvevő örökös személyének megválasztása nem függ a véletlentől, vagy a születés rendjétől, hanem attól, hogy a birtok kezelésére az örökösök közül ki mutatkozik legalkalmasabbnak. A választás joga elsősorban a végrendelező örökösöt illeti. Végakarati hiányában az örökösök megegyezése irányadó; ha pedig ilyet létrehozni nem sikerül: az átvevő örökös a hagyatéki bíróság jelöli ki.

A III. pont a II. pontnak a korrekciója és itt arról történik gondoskodás, hogy az átvevő örökös az átvétel érdekében nyújtott könnyítéssel vissza ne élhessen.

Az egész gondolatmenet megfelel az azóta életbeléptetett svájci polgári törvénykönyv hasonló intézkedéseinek.

Ettől a javaslatától szemmel látható módon távol áll minden olyan célzat, a mely állami vagy kormányhatósági beavatkozást idézhetne föl. Hiszen a kérdést kizárólag magánjogi alapon kívánja szabályozni és a vitás kérdések eldöntését a bíróságra bizza, tehát arra a független forumra, a mely semmiféle tendenciákat, tehát birtokpolitikai tendenciákat sem tarthat szem előtt. A birtokot átvevő örökös megválasztása tisztán annak személyi tulajdonságaitól és a birtok kezelésére alkalmas voltától függ. A javaslat tehát lehetőleg kizárni igyekszik annak a lehetőségét, hogy a birtok kezelését alkalmatlan vagy méltatlan személy vegye át s ez éppen az ellenkezőjét jelenti annak, mintha pazarlókat és arra méltatlan egyéneket akarna előnyökben részesíteni.

Hasonló intézkedésekkel a családi szolidaritást nemcsak nem rontjuk meg, hanem jelentékenyen meg is erősítjük. Erre igen jó példa a svájci polgári törvénykönyv által elfogadott és rendszeresített úgynevezett »Gütergemeinderschaft«. Ha az ingatlan terhelő adósságok folytán nem lehet arra számítani, hogy az átvevő örökös az örökös-társakat kielégíteni, a gazdálkodást sikeresen továbbfolytatni és a terheket törleszteni képes legyen, akkor az osztály egyenlőre elhalasztatik s a hagyatéki birtok kezelését egyik örökös veszi át, a ki aztán az évi jövedelemből örökös-társait részesíti, de a bevételek leg-

260 frt külön díjazás volt járandóságom. Ennyiből már tisztességesen egzisztálhattunk, de a szerzési vagy arra ösztökélt, hogy szaporítsam jövedelmemet s kivettem bérbe 50 hold földet, mely terület évről-évre újabb árendálással nagyobbitva végre 100 magyar holdig emeltem. A bérlet szanaszét volt 8—9 kilométernyire lakásomtól, de fiatal voltam, birtam a strapácsiót s hivatalos dolgaim elvégzése mellett utána nézhettem kocsisaimnak, aratóimnak. Közbe még volt időm cikkeket is írni a szaklapokba és néha bemenni a járási székhelyre, hol takarékpénztári napibiztoságért olykor napidíjban részesültem. A bérlet (12 évi átlag szerint) évente 600 frt tiszta jövedelmet adott, takarékpénztári jutalékok s írői tiszteletdíjak czimén még cirka 400 frtot kerestem s mindezt gyümölcsözőleg elhelyeztem a tak. pénztárba. így gyűjtöttem egy kis vagyont. Mikor pedig lejárt a bérlet s újból ki nem vehettem, mert a nagybérletnek lett kiadva ez a kis darab is, akkor elvállaltam ama bizonyos tak. pénztár egyik igazgatói állást is, ugy mellékesen, hogy jövedelmem ne csökkenjen s jártam mindennap (néha gyalog szerrel is) a 10 kilométernyire fekvő székhelyre délelőtt, délután pedig a számtartói, illetve később felügyelői teendőket végeztem.

Szivattyúk és Mérlegek Különlegességi gyár: **GARVENSWERKE**
Központi igazgatás: Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W. Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

nagyobb részét a terhek törlesztésére fordítja. Ez az állapot mindaddig fennáll, míg a terhek jelentékeny részének törlesztése után az örökösök kielégítése lehetővé nem válik. Az évjáradék, a melyet a család egyes tagjai a közös birtokból huznak, sokkal jobban fentartja a családi összetartozás érzetét, mint bármi más eszköz. Akármilyen szanaszét vesse is a sors szeszélye a családtagokat, a családi vagyontól huzott évjáradék maradandó kapcsolatot fog képezni köztük és a családi tüzhely között, a mely ezenkívül mindazoknak, a kik az életben netán hajótörést szenvednének, utolsó biztos menedékül is szolgál. Az ilyen intézmény mindenesetre hasonlíthatatlanul jobb szolgáltatást tesz a családi szolidaritásnak, mint az, ha az örökös a családi birtoknak egy elértéktelenedett foszlányát kapja örökségül, a melyet még ezenfelül nagyobb összegű jelzálogi adósságok terhelnek az egyetemlegesség révén az értéket meghaladó mennyiségben. Az ilyen birtok gazdasági kezelésre alkalmatlan, jó áron való értékesítésnek és a kölcsönrel való megterhelésnek az egyetemleges jelzálog állja útját. Mit csinál az ilyen szerencsétlen örökös. Elveti magát az örökséget, a hogy lehet, csak hogy a gondoktól szabaduljon. Az örökösöket hasonló mizeriáktól igyekszik megóvni a törzsöröklési rend. Vajjon ki meri állítani, hogy ez csak egyes osztályok vagy egyes családok érdekében történék és nem válna hasznára minden olyan családnak, a melynek egységes, jól jövedelmező, jól fölszerelt és kikerekített birtoka van, de ennél több vagyonnal nem rendelkezik s a birtok terjedelme és jövedelme csak éppen annyi, a mennyi egyetlenegy családnak megfelelő föntartására elegendő?

Az állam gondoskodását nem egyes osztályok, vagy egyes családok igénylik, hanem az államnak saját érdeke hívja föl, mert az államra nézve nem lehet közömbös az, hogy pusztán egy meg nem felelő öröklési rend nyomása alatt az egyes családok vagyona pusztulásnak essen áldozatul s a különben jól berendezett földbirtokok megfelelő módon ne tudjanak részt venni a termelésben, csak azért, mert egy hibás öröklési rend káros hatásai ebben megakadályozzák. Ha ennek elkerülése céljából a törvényhozás a mezei földbirtok bizonyos kategóriáira nézve az eddigtilt eltérő speciális intézkedéseket léptet életbe, ez korántsem jelenthet privilégiumot, hanem csak azt, hogy okos birtokpolitikával az intézményeket a dolgok sajátos

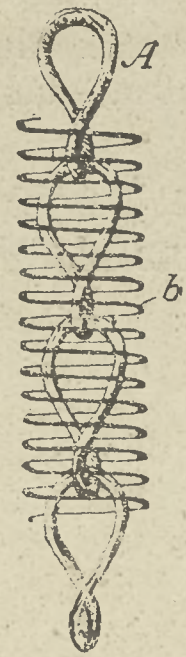
viszonyaihoz alkalmazni kívánja. Láthatjuk mindezekből, hogy a törzsöröklés alapeszméje fejlődésre képes és megfelelő alakban a legmodernebb viszonyok közé is beilleszthető. A mi pedig a méltányosságot, igazságosságot és a jogegyenlőség elvét illeti, megfelelő alkalmazásban a legszigorubb kritikát is kiállja.

A leghevesebb támadások nem is annyira a törzsöröklést, mint inkább a kis- és középbirtokból alakított hitbizományokat érik, a melyekről Baross János többször említett fölszólalásában szintén megemlékezett. Szerény nézetem az, hogy a kik ilyen hevesen támadnak, azok a hitbizományok jelentőségét tulbecsülik. A kisbirtokoknál a hitbizomány semmi körülmények között sem tudna nagyobb jelentőségre vergődni, különösen a törzsöröklési rend mellett nem, mert ez a paraszt hitbizományt jóformán fölszűntetné. A középbirtok-hitbizománynál a fősúly nem a birtoknak elidegeníthetetlen voltán, hanem inkább a megterhelési tilalom fekszik és hogy az ilyesminek a hatásai mennyire korlátoltak, arra a közelmúltból tudunk igen tanulságos példával szolgálni. Mikor bíróságaink és telekkönyvi hatóságaink a pusztán szerződési alapon létrejött elidegenítési és megterhelési tilalomnak föltétlen hatályát elismerték és minden ilyen féljegyésznek nemcsak helyet adtak, hanem kérésre kérésre és következőt elutasítottak minden későbbi tulajdoni és zálogjog bekebelezési kérelmet: ezen eljárással mindazokat az ingatlanokat, a melyekre hasonló tilalom följegyezett, éppen olyan hatályosan vagy talán még hatályosabban forgalmon kívül helyezték, mint ha ugyanezeket a birtokokot hitbizományokká nyilvánították volna. Ez az állapot ugyszólván közveszélyes volt és attól lehetett tartani, hogy a legtöbb eladósodott birtokos ehhez az eszközhöz fog folyamodni és hasonló machinációk járványként terjednek majd el az országban és előbb-utóbb a közhitel megromlásához vezetnek. Mit tapasztaltunk azonban? Azt, hogy a megterhelési tilomban rejlő mentőeszközhöz csak egynémely desperado folyamodott, de maga ez a fogás, hála az égnek, általános elterjedésre szert tenni nem tudott. Ez a példa is bizonyítja, hogy a tulajdon feletti szabad rendelkezési jog és a hitelszükséglet sokkal nyomósabb momentumok, semmint a birtokhoz való ragaszkodás és az előbbieket pusztán a birtok megtarthatásáért az emberek nem hajlandók feláldozni. Hasonló okok szólnak

a mellett, hogy a hitbizományalapítás megengedése esetén nem volna okunk attól tartani, hogy a kötött birtokok tulságosan elszaporodjanak, mert az önzésnek sokkal hatalmasabb rugói munkálnak a szabad rendelkezési jog fentartása mellett, mint azok a rugók, a melyek pusztán távolabbi érdekek védelmében a birtokok megkötésére indítanak. A mi az én szerény egyéni véleményemet illeti, én se a kisbirtok, se a középbirtok tekintetében a hitbizománynak nagyobb gazdasági jelentőséget tulajdonítani nem tudok és annak a nézetnek hódolok, hogy a törzsörökléshez hasonló intézkedések mellett a középbirtokok fentartása érdekében sem kell éppen a hitbizományhoz nyulnunk eszközül.

Spirális lánccszivattyúk.

Az ideai Chatellerault-i kiállításon Bessonnet Favre (Roches Prémaries Vienne dep.) általános érdeklődést keltett kis- és középmélységű vizszivattyújával. Ez a hurok- és kötélcszivattyúk kategóriájába tartozik, azzal a különbséggel, hogy a szerves anyagból készült huzó darab — hurok és kötél féle által egy csavarodott lánccs (164. ábra) által, mely *b* huzal spirálával van körülvéve pótol-

164-ik ábra. Lánccs spirálissal.

tatik. Ezen végtelen kötél alsó részeivel a vízbe ér, fölfelé huzva a folyadékot magával rántja, áthatol egy huzó csavarulatán és irányát hirtelen változtatva, a vizet egy csövön át kifolytati engedi. A huzó csavarulatot, melyen át a kötél megy, 18 cm. legkisebb bőséggel bírhat. Bizonyos sebességgel kell haladnia, hogy a vizet magával ragadja. A kézi szivattyúnál (165. ábra) a hajtómű a lánccs se-

Ennyi munka után ma már oly jól esnek a nyugalom, de még most is dolgozni kell, hogy családod eltartása biztosítva legyen.

Azt mondják a példa vonz, a példa ragadós, a jó példa követőkre talál. Vajha az én szerény soraimmal leirt példa is követőkre talál, bár csak akadnának a kedves olvasók, tisztelt gazdatársaim között is minél többen, kik a krajezárt megbecsülik, hogy a forintot megérdemljék. Mindig valamivel kevesebb legyen a kiadásunk, mint a bevételünk, akkor félre tehetünk valamicskét. Addig nyújtózkodjál, míg a takaród ér! ez legyen a magyar jelszava s akkor sohasem keveredik adósságba. Persze dolgozni kell annak, ki szerezni akar, mert a példaszó is azt mondja: a ki nem dolgozik az ne is egyék. A szentírás is azt mondja, hogy 6 napon dolgozzunk a hete-

diken pedig pihenjünk s imádkozzunk, de a gazdatiszt életében vajmi gyakran a 7-ik napon is munkálkodni kell s ezen munkával dicsérik az Istent.

Míg fiatal erőteljes a férfi addig legyen rá gondja, hogy gyűjtson valamit, ha még oly keveset is, napról-napra s azt helyezze el biztos papírokban, ház vagy föld vételre stb. jövedelmező módon, hogy majdan, ha már lankadnak erői, ha nem győzi a sok munkát, ha nem tud annyit sem szerezni, miből a mindennapi kenyér kikerül, vagy ha már végleg nyugalomba vonul, akkor is legyen mit aprítani a tejbe, mert hát fájdalom vajmi sokan vagyunk, kik nyugdíjban nem részesülünk. Azután meg a jövő nemzedékre is gondoljunk, gyermekeinkre is tekintsünk, maradjon azok részére is valami, hogy ők is maj-

dan könnyebben czipelhessék az élet terheit vállaikon, mert valljuk be őszintén, hogy az élet mindig drágább s a megélhetés mindig nehezebb, mindig többet kell törekedni a betevő falatért; másrészt pedig a mai kor követelőbb minden társadalmi állással szemben s elvárja, hogy ruházatban, lakásban és egyéb dolgokban is minden halandó az ő szociális állásához mértén viselkedjék. Én nem járhatok oly zsiros öreg bekecsben, mint valamikor áldott jó apám s az irodalmi termékekre ma legalább 5-ször annyit kell a magamszörü embernek áldozni, mint a hatvanas években. Azért hát takarékoskodj magyaram!

Fehér Zoltán.

Másfélszer annyit szánt

a 32 HP (tényleg 110 lóerős) **Case gőzeke**

olcsóbb üzem mellett, mint a konkurencia legnagyobb gépe. A 25 HP (tényleg 75 lóerős) **Case gőzeke** lényegesen olcsóbb ár és olcsóbb üzem mellett pedig legalább annyit. **Több Case gőzeke dolgozik** a világ minden részében, mint valamennyi konkurens gyár magajáró gőzekeje együttvéve. A **Case automatikus acélcseplő** kezeléséhez csak 6-8 munkás kell. — Vezérképviselő:

Hahn Arthur, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

bességét 2—5-szörösére fokozza, a kézi forgattyu hajtásának.

1904-ben Laplandban a Bessonnet Favre-féle szivattyukkal öt különböző helyen a következő munkaeredményeket érték el:

11 m. mélységnél	3600 l. óránként
13 « «	2400 « «
15 « «	2000 « «
21 « «	1700 « «
25 « «	1500 « «

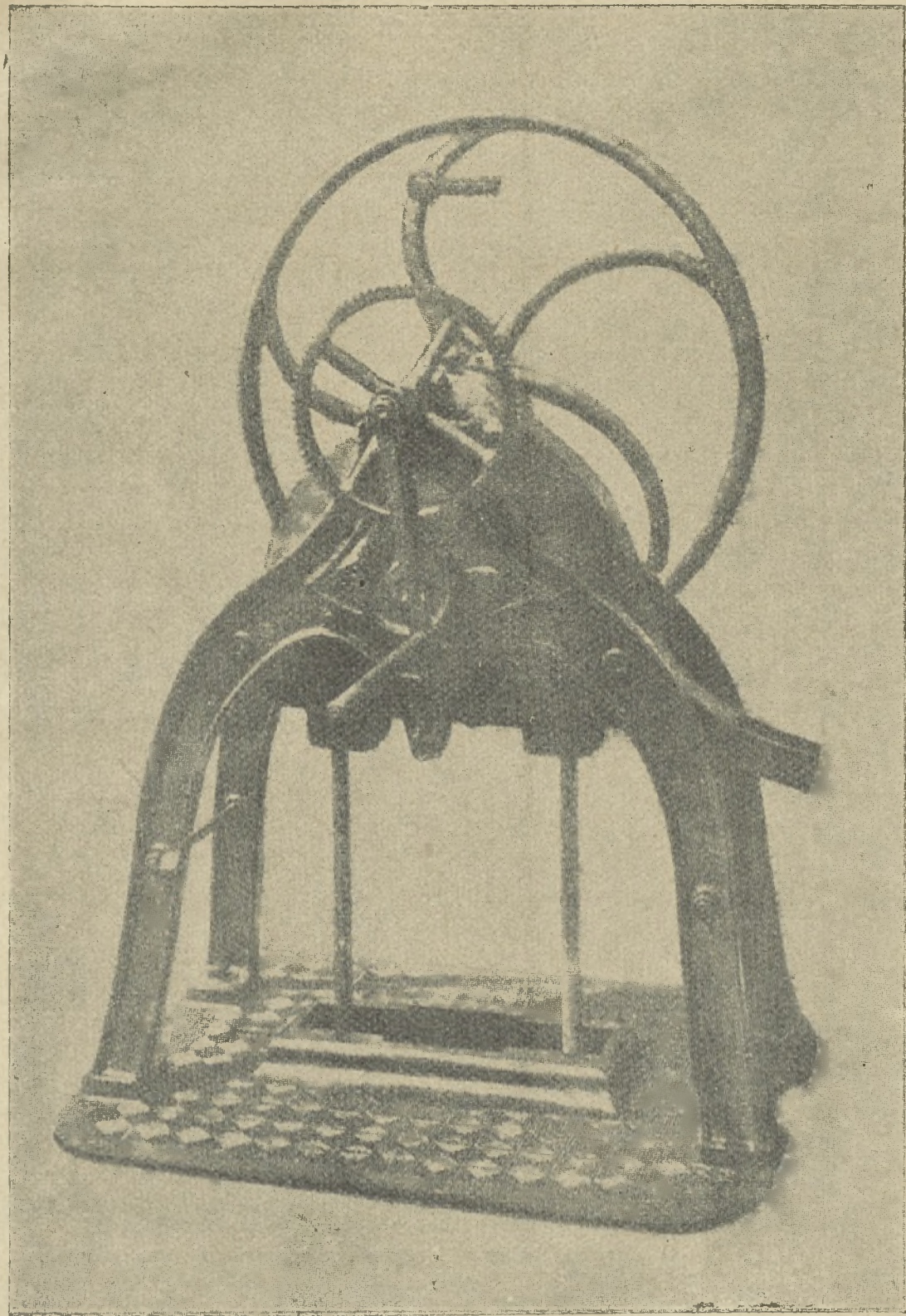
A cél szerint a lánczot egy vagy két spiráléval lehet felszerelni avagy két vagy több párhuzamos lánczot működésbe hozni. A felfaláló eddig három típusu szivattyut készített 1—7 m., 8—15 m. és 16—30 m. mély

tem feltüntetni a szőlősgazdák között uralkodó helytelen felfogásokat ez irányban. Tekintve az ügy fontosságát és azon körülményt, hogy a borok első és mikénti fejtése mily nagy következményekkel jár a borok későbbi kifejlődésére, engedjék meg, hogy ez alkalommal kissé részletesebben foglalkozhassam ezen kérdéssel.

Mindenekelőtt is tisztázni kívánom azon kérdést, hogy mi mindenféle tényező játszik szerepet arra nézve, hogy az első fejtés ideje mikor érkezett el. Első sorban is befolyással van a szőlő állapota a szüret alkalmával, vagyis egészséges, érett, rothadt vagy éretlen volt-e, továbbá a szüret mikénti végzése, vagyis válogatással vagy válogatás nélkül történt-e? Azonkívül, a mi az előbbiekből mintegy önként

szivesebben veszik a borkereskedők meg borait, mint erről lefejtetten!

A seprű, mint ismeretes, semmi egyéb, mint fejtetlen vagy működésüket befejezett és elhalt élesztő csirák, a melyhez hozzátapad még mindazon földrész, mely a bogyoról a mustba került. Ismeretes lesz továbbá a szőlősgazdák előtt mindenesetre azon tény is, hogy mihelyst egy elhalt vagy akár élő növényi rész vagy test is, ha a levegőtől el lesz zárva, úgy az szétesik, illetve bomlásnak vagy korhadásnak fog indulni. Azt pedig talán mégsem állíthatja senki sem józan ésszel, hogy a hordóban levő seprű, melyen vastag réteg alakjában a bor fekszik, levegőtől ne volna elzárva? S viszont nem képzelhető el — növényi részokról lévén szó — oly korhadási vagy bomlási folyamat, mely ezen folyamat közben kellemes szagot árasztana magából, vagy más egyéb oly termékek képződnének, mely a velük érintkezésben levő borra előnyös befolyást gyakorolnának! Vagyis minél hosszabb ideig marad a bor a seprűjén, úgy

165-ik ábra. A spirális láncz szivattyu kézi hajtásra.

166-ik ábra. A spirális láncz motorhajtással.

kutakra. A különbség a hajtómű beállításából áll. A kihuzható vízmennyiség attól függ, hogy 27—32 mm. egyszeri lánczokat, avagy kettős lánczokat 35—40 mm.-t vesznek-e alkalmazásba.

Az említett kiállításon egy ideiglenesen felszerelt kut volt a sétányon, a hol a szivattyut egy 4 lóerejű motor hajtotta. Körülbelül 2 méter mélységnél 4000—7000 litert szivattyuztak ki, a szerint, hogy 32—40 milliméter átmérője volt a láncznak, 1/3 felhasználó lóerővel óránként.

A borok első fejtése.

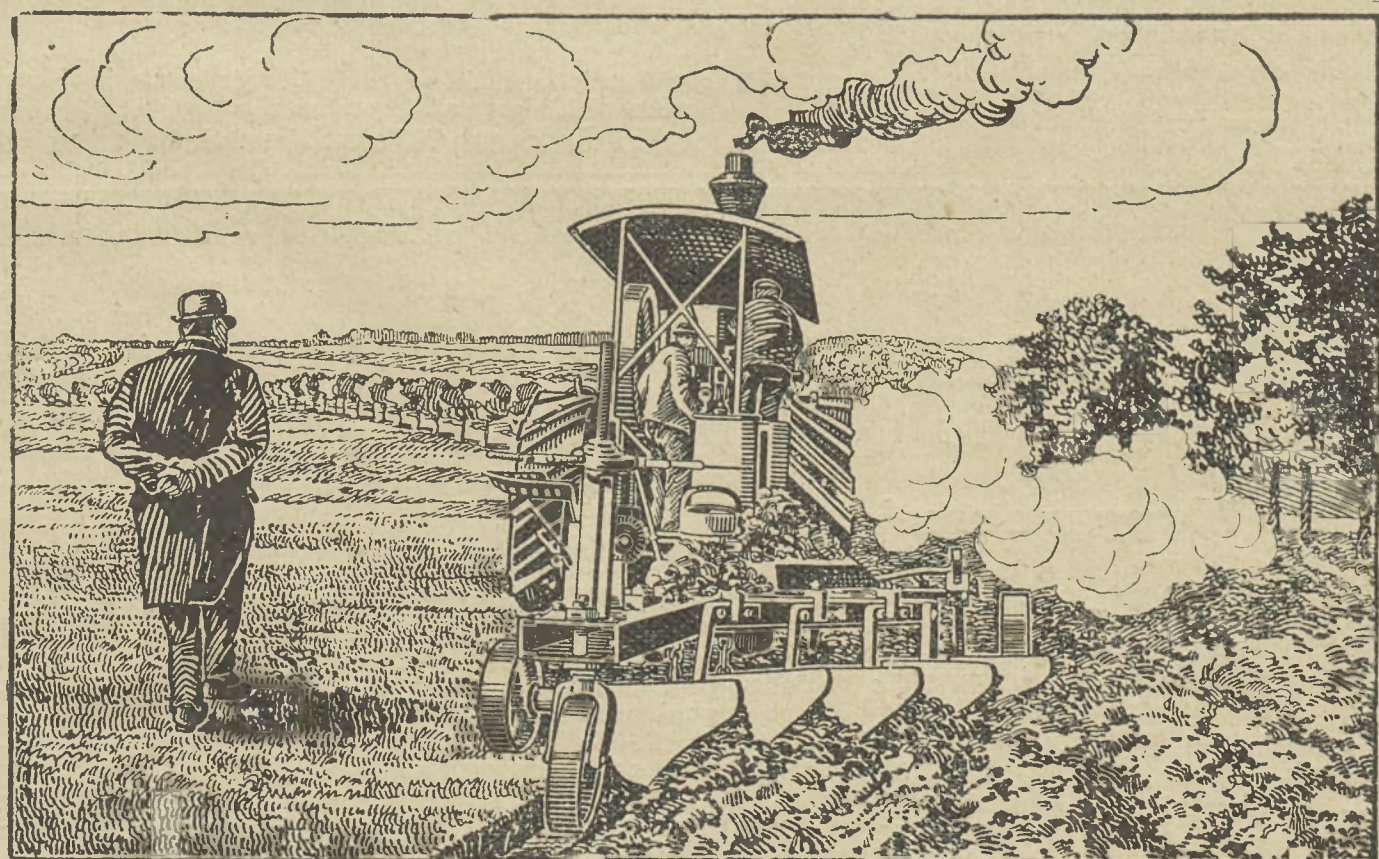
Már a must erjesztése körül elkövetett hibák ismertetése alkalmával reámutattam röviden a borok első fejtésének fontosságára és igyekez-

következik, milyen volt a must cukortartalma. Befolyással van továbbá a must erjedésének mikénti keresztülvitele, valamint a helyi viszonyok és azon helyiség hőmérséke is, a melyben a must vagy bor áll, illetve került. S végül nagyban befolyásolja a bor első fejtésének idejét az is, hogy a lefejtendő bor mennyire tiszta kinézése. Az esetben tehát, ha valaki az első fejtést helyes időben akarja végezni, úgy ezen tényezőkkel számolnia kell.

Most, mielőtt ezen tényezők figyelembevételével az első fejtés idejét megállapítanám és annak mikénti végzését tárgyalnám, előbb azon szőlősgazdák véleményét óhajtanám megdönteni, a kik a minél későbbi seprű eltávolítása mellett kardoskodnak. Sőt vannak sokan a szőlősgazdák között olyanok is, a kik határozottan azt állítják, hogy a seprűvel együtt sokkal

természetes, hogy az íz, illat stb. tekintetében csak veszíteni fog!

A szőlősgazdák azon állítása, hogy a borkereskedő seprűsen szivesebben veszik meg boraikat, mint a nélkül, annak magyarázata, szerény véleményem szerint, a következő lehet: Az illető szőlősgazdák pinczéje, valószínűleg annyira hideg, illetve alacsony hőmérsékletű, hogy ott az élesztősejtek erősebb működést kifejteni nem képesek, de azért nem annyira alacsony hőmérsékletű, hogy elpusztulnának. A borkereskedők részéről tehát ez egy egyszerű számadás, ők tudják ezt nagyon jól, de viszont tudják azt is, hogy az ilyen borból, ha azt kedvező körülmények közé juttatják, csak jobb bort nyerhetnek. Annnyival is inkább ez kell, hogy legyen az ok, mert a hűvös helyen tartott fiatal bor, ha gyorsan történik a seprűről való lefejtése, tényleg

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

MAGÁNJÁRÓ GŐZEKE

(Egy ölet fogó 7 vasu ekével.)

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

sokkal kevesebbet érő, mint az, a mely seprűjén van s látszólag már nem erjed. Ilyen esetben helyesebb a bort huzamosabb ideig a seprűn hagyni, hogy ezáltal az élesztősejtek lassu működésüket kifejthessék. Tanácsosabb és a bor értékére azonban mindenesetre előnyösebb lesz ilyen esetekben is, ha a fiatal bor olyan körülmények közé lesz hozva, hol az élesztősejtek mielőbb kifejthetik működésüket; s működésüket befejezve, a bortól elkülöníthetők lesznek.

A borok első fejtésére vonatkozólag általánosságban azt mondjuk, hogy minél rothadtabb, éretlenebb szőlőből lett a must előállítva s minél cukorszegényebb és kedvezőbb hőmérsékletű volt a helyiség, a hol a must feküdt; s minél közönségesebb minőségű várható borunk, úgy annál rövidebb időn belül történhetik az első fejtés keresztülvitele. Különösen rövid időn belül történhetik az első fejtés, rothadt szőlőből nyert mustnál! S viszont minél egészségesebb, érettebb szőlőből lett a must előállítva, s minél cukorgazdagabb és kedvezőtlenebb hőmérsékletű volt a helyiség, a hol a must feküdt; s minél kiválóbb minőségű várható borunk, úgy annál hosszabb idő mulva történjék az első fejtés. Különösen áll ezen tétel illatos, zamatos vagy csemege borokra vonatkozólag. De tekintet nélkül a bor minőségére, általánosságban azt mondhatjuk, hogy egy esetleg idő előtt alkalmazott és helyesen keresztülvitt első fejtés, sohasem jár annyi hátránnyal a bor minőségére, mint egy elkésztett és talán még helytelenül is végzett fejtés!

A nagy gyakorlatban a következőleg járnak el az első fejtés idejének megítélésénél. A főerjedésen keresztülmert must az utóerjedés megindulása előtt fel lesz öntve, mely felöntést gyakori felöntések követnek. Ha ezen eleinte úgyszólván naponként, később talán hetenként ismétlődő felöntéseknél azt tapasztalják, hogy a hordóból, illetve borból hiány alig mutatkozik, s a bor színe pedig tiszta, úgy ezt tartják az első fejtés keresztülvitelére alkalmas időnek. Részemről erre csak annyi megjegyezni valóm van, hogy ezen időpont szoros összefüggésben áll a pince hőmérsékletével s így azt teljesen csalhatatlannak mondani nem lehet.

A leghelyesebb megítélési mód az első fejtés végzéséhez a bor megvizsgálási eljárás. Tudjuk

ugyanis azt, hogy a mustban mutatkozott cukortartalom körülbelül fele részben alkohollá fejlődik az erjedés következtében. Már most, ha mi azt látjuk, hogy tisztulni induló borunk egy megbízható szeszmeghatározó készülék segítségével (Saleron vagy Ebulioskop), ezt mutatja is, úgy azonnal és minden tétovázás nélkül megindítjuk az első lefejtést. Többszörösen megejtett vizsgálatok és kísérletek azt mutatták, hogy ezen időpont közönséges minőségű borainknál rendszeren a szürettől számított 6—8 hét mulva köszönt be.

A milyen nagy súlyt helyezek az első fejtés idejének helyes megválasztására, ép oly fontosságot kell hogy tulajdonítsak annak mikénti keresztülvitelére is. E tekintetben a szőlősgazdák részéről különösen két irányban történik nagy mulasztás; először azzal, hogy zártan fejtenek, másodsor, hogy erősen kéneznék. Sőt még azok, a kik nyíltan fejtenek is, elkövetik azon hibát, hogy a lefejtendő bor folyását a csap folytonos elzárásával megakasztják.

Hogy micsoda hiba az, hogy a szőlősgazdák az első fejtéshez a kénezést igénybe veszik, azt elég körülmenyesen kifejtettem ezen lap hasábjain „A kénezésről“ című cikkemben; így tehát azt megismételni ezuttal felesleges.

Indokolatlanabb és helytelenebb eljárást az első fejtés alkalmával a zárt fejtésnél el sem tudok képzelni. Egy bor, a melynek fő létföltétele a levegő, hogy épen azt miért zárjuk el borainktól, azt sehogy sem tudom megérteni! Hiszen ilyenkor az volna a helyes, ha, bármily eljárás alkalmazásával is, borainkba minél több levegőt tudnánk beleszorítani! Épen azért a lehető legnyíltabb fejtés az, ezen alkalommal, a melyet követnünk kell! A levegő az, mely borainknak nemcsak tisztulását, érlelését, hanem ízét, zamatját és erősségét is elősegíti.

A megcsapolt hordóban levő bor folytonos folyására pedig azért kell súlyt helyeznünk, mert a seprűtől csakis így lehet borainkat a legtökéletesebben mentesíteni. Valahányszor meg lesz a bor folyásában akasztva, ugyanannyszor a bor természetes visszaütődése révén a seprű egy része fel lesz keverve; s így mindig fog egy bizonyos mennyiségű seprű a lefejtett borba jutni. A helyesen végzett fejtésnek pedig egyik főczélja az, hogy ilyenkor különítsük, a lehetőség határáig, a seprűt a bortól el. Inkább maradjon a hordóban levő seprűm még egy kevés tiszta bor, az onnan később a seprűk összeöntése után még mindig eltávolítható, mintsem hogy a tiszta borunkba újból seprű kerüljön.

Nem függ ugyan a felvetett kérdéssel szorosan össze, de azért mégsem akarom említés nélkül hagyni a szőlősgazdák azon felfogását, hogy a fejtés csakis szelmentes és derült időben hajtandó mindig végbe. Szó sincs róla, van ennek valami alapja, ha meggondoljuk, hogy tényleg a legtisztább levegő csakis akkor van; de zavarólag a kedvezőtlen boros stb. időjárás legfeljebb csak akkor hathat borainkra a fejtés alkalmával, ha boraink nincsenek tökéletesen kierjedve, vagy pinczénk meg nem felelő.

Végül azt még, mint természetes dolgot, talán meg sem kellene említenem, hogy a fejtéshez

használt edények tisztántartására, illetve tisztaságára igen nagy súlyt helyezendő!

Halászy Lajos.

KÖNYVISMERTETÉS.

Dr. Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár 50 éves jubileuma. Ezelőtt 50 évvel indította meg Kodolányi Antal veterán gazdasági írónk, az első magyar »Gazdasági Zsebnaptárt«, 6 évvel előzve meg a bécsi Hugó Hitschmann Taschenkalenderének kiadását.

Akkor még csak a német birodalmi Mentzel és Lengerke-féle Taschenkalender létezett és így az első magyar »Gazdasági Zsebnaptár« gyorsan tünt fel a németországi első ilyen alapítás nyomában.

Irodalmi eseményszámba megy most ezen 50 éves forduló, mert a magyar gazdák ezen nélkülözhetetlen vademecuma folyton fejlesztetvén, pozícióját a magyar gazdák körében máig is megtartotta.

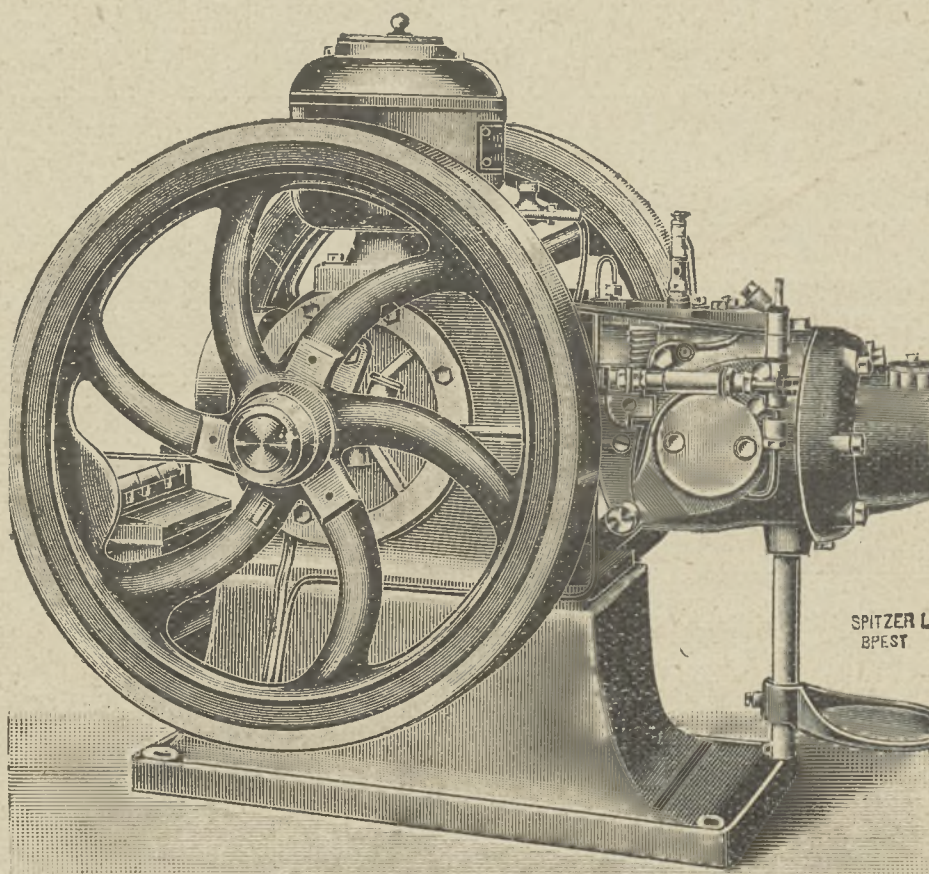
Ez időszereint a »Gazdasági Lapok« szerkesztősége (Budapest, IV., Muzeum-körut 7.) szerkeszti a zsebnaptárt, gondoskodva arról, hogy a fejlődő igényekkel lépést tartson.

Az 1910. évre szóló 50-ik kiadás immár megjelent a könyvpiacon s ez alkalommal a Kellner-féle takarmányzásti rendszert közli, mely rendszer tudvalevőleg a földgömb gazdái körében forradalomszerűleg váltotta föl a régi rendszereket.

A díszes kötésben megjelenő zsebnaptár minden hazai könyvkereskedésben kapható.

A naptár kiállítása díszesebb, mint eddig volt, ára azonban a régi: bolti ára 2 korona 80 fillér, ajánlott szétküldéssel 3 korona 25 fillér, utánvétellel küldve pedig 3 korona 45 fillér. Megrendelhető a »Gazdasági Lapok« kiadóhivatalában, Budapest, IV., Muzeum-körut 7.

EREDETI SVÉD BOLLINDER NYERSOLAJMOTOROK
GYÁRTMÁNYU **RUNDLÖF SZABADALMA.**
ÉS NYERSOLAJLOKOMOBILOK
Üzemük a létező legolcsóbb és legmegbízhatóbb. Szerkezetileg szabatos, könnyen érthető, könnyen hozzáférhető, a por elővédve van. Kezeléséhez nem kell gépész. Megindítása után nem kell felügyelet. Pénzügyőri ellenőrzés nincsen. Bármely üzemből bárhol használhatók.
Motorok 3—100 lóerőig és felj. Lokomobilok 5—20 lóerőig.

Szakértői felvilágosítással, árjegyzékkel, ajánlattal és referenciákkal kívánatra díjmentesen szolgál:
Szabó Emil és Tsa Budapest, V., Ferenc József-tér 6. Gresham-palota

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a
budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket már most elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Sainye-Lipócsi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfparkpart 6.

A Mc Laren-féle magajáró gőzeke

egyedüli eladási képviselő Magyarországon:

Fleischl Samu cégnél Budapest, V., Szabadság-tér 16.

ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem) a mezőhegyesi ekeversenyen!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!
(Holdanként mintegy 7¹/₂ korona).

MUNKÁBAN LÁTHATÓ: Ő fensége Coburg herceg mende-bilédi bérudalmában (Pestmegye), a pusztahatrongyosi bérudalomban (Hevesmegye, Szilassy István ur tiszaderzsi uradalmában J.-N.-K. Szolnokmegye, a tiszabóli bérudalomban Szabolcsmegye stb.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a fenti vezérképviselő.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Kis lisztőrő malom erőszükséglete.

Vízi malmomat, a melynek őrlőképessége óránként 30 kg. buza, ki akarom egészíteni motorhajtással, úgy hogy óránként egy méter-mázsa buza legyen az őrlőképessége. Feltéve, hogy a motor naponta 10 munkaórát végez, milyen löerejű motort szerezzek be, hogy a kívánt teljesítményt elvégezze? Sz. M.

Kérdés. A legolcsóbb és legjobb istálló fertőtlenítési mód.

Fertőző bajok után, sertés- és marhavagy más ólak fertőtlenítésére, melyek a legolcsóbb és legpraktikusabb módok? L. K.

Kérdés. Rozsdás buza felültrágyázása szuperfoszfáttal.

Korábban vetett buzám megsárgultak s jól szemügyre vévén a sárgulást, a rozsdát nem volt nehéz fölfedezni. Buzám foszfátotva nem lettek, de mert nyomtatékosan állítják, hogy a foszfátotzott buza nem szenvednek annyira a rozsdától, az a kérdés, lehetséges-e kora tavasszal a buzákra eredményesen szuperfoszfátot hinteni. Lesz-e még hatása az így rászórt és alá nem takart foszfátnak? Mennyit tanácsos ilyen módon a kellő hatás végett elszórni? L. Z.

Kérdés. Gipsz mint műtrágya.

Árpa alá, melybe luczernát vetni szándékozom, gipszet óhajtók adni. Mennyit szórjak el, hogy meg legyen a kellő hatása, magyar holdanként? Z. W.

Kérdés. Száraz rét trágyázása.

Van egy rétem, a melynek egyik része mély és csak sásos szénát terem, a másik kiemelkedő része jó szénát terem, de csak nedves években. Csak kissé száraz években kopár legelő. Minthogy külön szántóföldnek fekvése miatt nem használhatom, mégis csak rétnak kellene használnom. Istálló trágyával egyszer meghordattam, de nem mutatkozott elégséges hatása. Lehet-e műtrágyákkal javítani és termésbe hozni s minőekkel? Mennyivel? Mikor? B. M.

Kérdés. Czementbeton-padló téhenistállóba.

Téhenistállót szándékozom építeni czementbetonpadlózáttal. Miként kell ezen betonpadlót készíteni, hogy céljának megfeleljen? A. V.

Kérdés. Szép kerti gyep létesítése.

Kertemben a gyep már elvénuilt, ritka és gazos lett; föl szeretném ujítani. Miként tegyem ezt helyesen? O. Gy.

Kérdés. A takarmányrépa pénzértéke.

Falunkban a takarmányrépát q-kint 180—220 fillérért vásárolják. Nincs ez nagyon tulfizetve. A mai takarmányárakhoz viszonyítva nem túl magas az ár? Vagyis a haszon szempontjából meg lehet-e ezen nagy árat adni? B. J.

Felelet. Közbeszurt zöld trágyázás című kérdésre.

Közbeszurt zöld trágyázás rozs után nálunk Magyarországon problematikus. A mult év elkésett aratása miatt képtelenség volt meg is kísérteni. Nem mondhatom, hogy megpróbáltam, de eltökélt szándékom azt az utat követni, a mit németországi gazdaságok megtekintésénél láttam, s, a mely nagyon biztató eredménnyel kecsegtet. Ugyanis az előveteményt kell jól megválasztani s erre alkalmasabb nincs mint az őszi árpa. Az őszi árpa már június közepén nálunk rendes években aratható. Tarlója tehát gyorsan felszabadul és a mivélésre is akkor bőven van idő. A özbeszurt zöld trágyának a kifejlo-

désre bőségesen marad ideje s ha csak egy kissé esős a nyár, az eredmény valószínű. Ajánlom tehát K. B. kérdező urnak, hogy a kötött földeken őszi árpa után alkalmazza a zöldtrágyázást. P.

Felelet. Kimerült birtok termésbe hozatala című kérdésre.

A kimerült földek az istállótrágyát felfalják, úgy hogy 1—2 évnél tovább alig van hatása. Praxisomban ilyen feladat előtt már többször állottam. Áldozatok nélkül egy teljesen kimerült birtokkal boldogulni nem lehet. Én a zöldtrágyázás és műtrágyázással hoztam termésbe a kezembe került kimerített földeket. Olyanokat, a melyeket 40—50 év óta csak a madarak trágyáztak. A zöldtrágyás 6-os forgót állítottam föl ekként:

1-ső év. Tiszta ugar bükkönyvel, 150 kg. szuperfoszfát pro m. hold. A zöld bükkönny júniusban lehengereztem és alászántottam.

2-ik év. Rózsa vagy buza.

3-ik év. Zab vörös herével 150 kg. szuperfoszfát és tavasszal 60 kg. chilisalétrom reászórásával.

4-ik év. Vöröshere első gyapja alászántva.

5-ik év. Buza vagy rozs 150 kg. szuperfoszfáttal.

6-ik év. Zab 60 kg. salétrommal.

A pénzügyi eredménnyel normális években nagyon meg voltam elégedve, csak száraz években, midőn sem a bükköny, sem a here nem sikerült és nem volt mit alászántanom, kellett dusabban műtrágyáznom; részint ez, részint a magbükköny és heremagnak mód nélkül felszökött ára lényegesen csökkentették a tiszta hasznot.

Nagyon sovány földben biztosabb sikert ad a vöröshere helyett a nyulzapuka, miért is, amíg a vöröshere és bükköny magvak ára oly magas, a nyulzapukát vettem a forgóba, mert az a harmadik évben is kerülhet maga után baj nélkül, nem úgy mint a vöröshere, a mely egyrészt jobb földet is kíván, másrészt legkevesebb 6 évi pausát megkövetel.

Öreg gazda.

Felelet. A műtrágya kimeríti-e a föld termőképességét című kérdésre.

Az balhiedelem, hogy a műtrágyát nem szabad elhagyni, mert akkor istálló trágyázással nem lehet az előbbi által kizsárolt földet termésekbe hozni. A dolog másként áll. Először is sokféle műtrágya van. A főbbek foszfor, káli, nitrogén és mész. A foszfortrágyázás, legyen az bármily szuperfoszfát, nem okoz kimerültséget soha. Nem adhatunk belőle elégszer. Így van a kálival is homokokon. A nitrogéntrágyák közül a chilisalétrom egyoldalú alkalmazása okozhat kimerültséget, annyiban, a mennyiben kényszeríti a földet, hogy mozgósítható foszfor- és káliszerkezetet a salétromozott terméseknek átadja. Ha ellenben — és ez a helyes — a salétromot egybekapcsoljuk szuperfoszfátotzással, s plane kálitrágyázással, akkor ez a kimerítő hatás teljesen elmarad. A következő tehát az, hogy ha salétromozunk, kapcsoljuk össze mindig szuperfoszfátotzással.

A mész és gipsz szinte feltároló trágyák. Mozgósítják a földnek nitrogén, foszfor- és káli készletét. Egész Németország meszezi a földeket és a németbirodalmi gazdasági egyesület röpiratokban buzdítja a gazdákat a meszezésre, de hozzáteszi, hogy egyidejűleg nitrogén, foszfor- és káli trágyázást a világért el ne mulasztanak, mert különben a föld hosszú időre kimerül és nehéz ismét termésbe hozni.

Ugy van a salétrom- és mésztrágyázás és gipszezéssel, mint a késsel, melyet gyermeknek a kezébe adni nem jó, de a ki jól tud vele bánni, az nagy haszonnal forgathatja a kezében. C.

Felelet. Gyógynövények termelése című kérdésre.

Szerezze meg kérdező Páter Béla, a kolozsvári gazdasági akadémián a gyógynövénytermelés tanárának művét, a *gyógynövények termeléséről*, melyet az erdélyi gazdasági egyesület könyvkiadó-vállalata ad ki és kimerítő választ a jeles munka elolvasásával fog kapni kérdésére. Szerk.

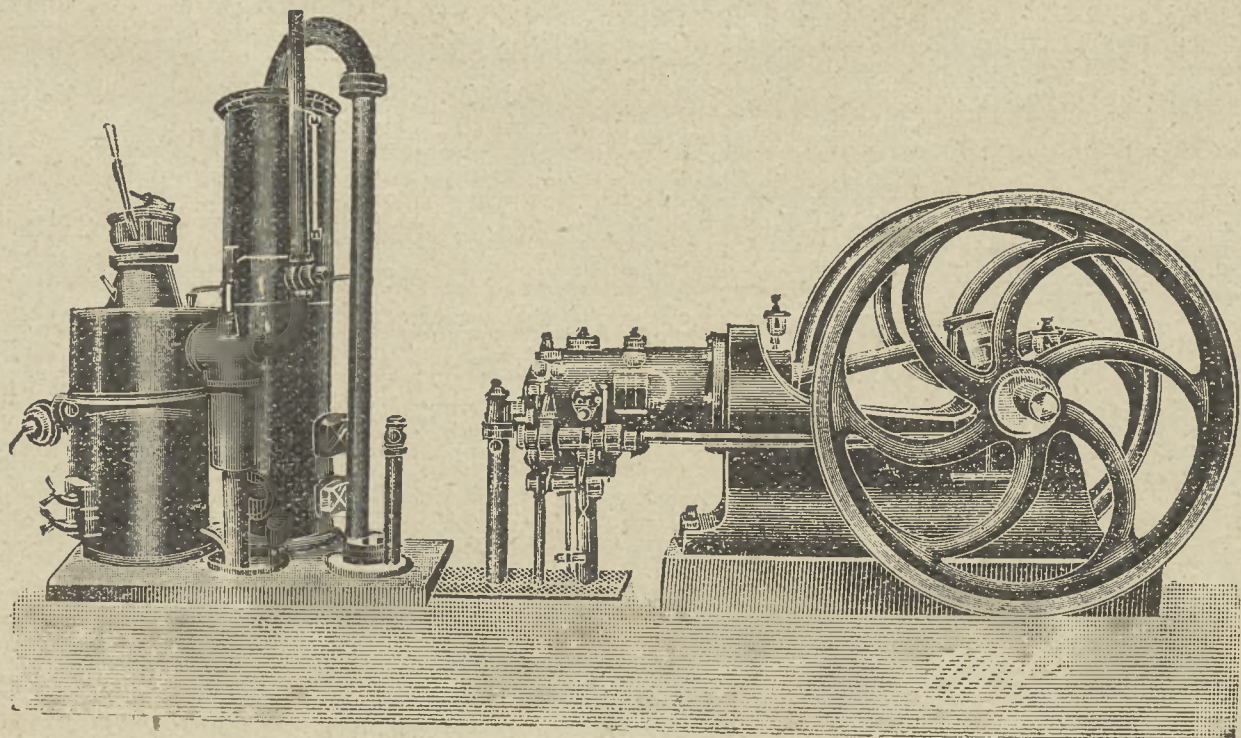
HIREK.

Időjárás Jász-nagykunszolnok vármé- ben. Időjárásunk 10 napi enyhe, közbe csapadékos idővel. Ismét hűvös, sőt mára már 5—fordult. Ez alatt a 10 nap alatt két ízben is lévén több napon át csapadék 9., 10., 11-én, tehát 3 napon mintegy 17 mili csapadék, a buza vetések különösen az utóbbi 3 esős meleg napokban ugyszólván szemmel láthatólag rétek is fejlődtek. Lehetett az utóbbi 10., 11-iki esős napok kivételével ismét szántani tavaszi alá a mai napig. De ha így fokozódik az éjjeli fagyás, az ekét ismét nyugalomba kell helyezni. Ez a 10 napi időközi eső nélkülözhetetlen volt a nagy Alföldön a vetésekre. Most már van legalább annyi felszíni nedvessége a talajnak, hogy rövidebb ideig tartó száraz fagyali erősebb szél viharosabb idő bekövetkezése esetén nem hordta el a vetésekről oly hamar ez előző november végi és deczember elei száraz fagyokat egészen porrá vált felszint a netaláni szélvihar. A talaj itt a nagy Alföld közepén nem túl nedves, ellenkezőleg eke járásig alig van megázva. A legjobb szántás volt az utóbbi esők után, mert a csapadék a száraz altalajba az időközi még mindig enyhének — $\frac{1}{2}$, 1 fokos éjjeli hideg, nappal azonban 5,3 + meleget az altalajba szépen leszivároghatott. Felfagyástól ez időszertől nem lehet tartani. Jász-nagykunszolnokmegye, 1909. XII/26. N.

Személyi hír. A „Vágbalparti ármentesítő és belvízszabályozó társaság“ most megtartott diszközgyűlésén meleg ünneplésben részesítette Mezey Gyula kir. tan. igazgató főmérnököt 25 éves működésének jubileuma alkalmából. Mezey Gyula, a ki az egyesületnek igazgató-választmányi tagja, a Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, 25 évvel ezelőtt kezdte meg tevékeny működését a társulatnál és a Vág balpartján virágzó, gazdasági mivélés alatt álló termőtalaj bizonyítja legszebben, hogy Mezey Gyula az előbb rakoncátlan Vág folyó kedvteléseit eredménnyel tudta a legszűkebb korlátok közé szorítani, úgy hogy ma már nem fenyegeti a pusztító ár veszéllyel a környék gazdaközönsége fáradozásának gyümölcsét. A közgyűlésen nemcsak az érdekelt gazdaközönség őszinte hálája nyilatkozott meg Mezey Gyula iránt meleg szeretettel ünnepelte őt a törvényhatóság, Nyitra és Pozsony vármegyék gazdasági egyesületei stb.

Mi mindenkoron melegen érdeklődtünk a jubiláns jeles működése iránt, a ki nemcsak az imént felemlített egyesületekben vett tevékeny részt, hanem a gazdasági, házi ipar fejlesztésénél és árpavásárok létesítésénél is elhervadhatlan babérokat szerzett. Szívükből kívánjuk, hogy a jelenlegi jubileum után az 50-iket is ép erő és egészségben megélhesse!

A kereskedelmi szerződések. A Balkán államokkal részben megkötött szerződések ügye is kátyuba került. Ugyanis 1909. deczember

Az eredeti angol

„The National“ szívógázmotorok
 „The Robson“ nyersolajmotorok
 „The Mirrlees Diesel“ Dieselmotorok

magyarországi vezérképviselősége

Szücs Ödön czégnél, Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

Egyszerű kezelés! Megbízható, olcsó üzem! Szolid angol kivitel!
 Jutányos árak! Előnyös fizetési feltételek!

Kivánatra Angolországból közvetlenül a vevő címére szállítatom a gépet.
 BENZINMOTOROK. BENZINLOKOMOBILOK.

31-én lejár annak a felhatalmázi törvénynek az érvényessége, amelynek erejénél fogva, a kormány-nak módjában lett volna idegen államokkal szerződések kötni, sőt azokat életbe léptetni. A törvény ereje azonban 1909. deczember 31-én megszűnik, a kormánynak az volt ugyan a szándéka, hogy a képviselőházban szorgalmazni fogja a törvény érvényességének meghosszabbítását, ámde a politikai viszonyok megheharsították ezt a szándékot s így le kellett mondani a felhatalmázi törvény meghosszabbításáról annyival is inkább, mert hiszen még a budgetprovizorium sorsa felől nincs tisztába. A kereskedelmi szerződések ügye ma így áll, hogy ebből sok közgazdasági természetű bonyodalom származhatik. A román kereskedelmi szerződés kész, alá is van írva, de ki fogja életbe léptetni? A bolgár, a török s néhány tengerentúli államokkal tervezett szerződés is munkában van. Ki fogja befejezni. Hát a szerb kereskedelmi szerződés ügye mikor jut dülőre? Csupa fontos közgazdasági érdekek, amelyek a jelen politikai helyzet következtében s azáltal szenvednek sérelmet, hogy a kormány sem meg nem kötheti ezeket a szerződéseket, azt pedig ami már meg van kötve, nem léptetheti életbe.

Most az osztrák iparosok három központjának állandó bizottsága egy csomó sürgős felhívást kapott Ausztria minden részéből, amelyben rendkívüli ülés összehívását kérték. A bizottság most engedett a felhívásoknak és rendkívüli ülésre hívta össze azt a bizottságot, amelyet az ipari, kereskedelmi központok ez év elején a kereskedelmi-szerződési politika mellett való együttes állásfoglalás céljából alakítottak. Az ülésen az agráriusokkal szemben fognak állást foglalni, akik a kereskedelmi-politikai felhatalmazási javaslat, valamint a román kereskedelmi szerződés ellen agítálnak.

Az O. M. G. E. földmivelő és növénytermelő szakosztálya a nyári szünet után most tartotta első ülését a Köztelek tanácstermében Károlyi Mihály gróf elnöklésével. A szakosztály elnökévé egyhangú lelkesedéssel Dessewffy Aurél grófot választotta meg, ki meleg szóval mondott köszönetet a bizalomért. Jeszénky Pál ügyvezető titkár előterjesztésére újraalakították a dohánytermelő-szakosztályt. Elnöke lett Dessewffy Aurél gróf, alelnöke pedig Dessewffy Emil gróf. A növénytermelő szakosztály munkaprogramjának ismertetése után Jeszénky Pál tett jelentést a gazdasági egyesületekkel végzett műtrágyázó-kísérletről. Koppély Géza és Kodolányi Antal felszólalása után Dessewffy Emil gróf rámutat a tőzegtrágyázással és a fűrészpapor trágyázással végzendő kísérletek fontosságára. Somsich Géza gróf felszólalása után, Dessewffy Aurél gróf javasolta, hogy kérjék a földmivelésiügyi minisztert, hogy a növénykísérleti állomás is foglalkozzék a felszólalók javasolta kísérlettel. Dégen Árpád dr. s Löherer Andor megjegyzésére a szakosztály elfogadta az elnök és az előadó javaslatát. Jeszénky Pál ajánlotta és kifejtette ennek fontosságát, a löheremagaukciónak szervezését a heremag értékesítése szempontjából. Javaslatot terjesztett a szakosztályhoz, hogy ebben az ügyben fölterjesztést intézzenek a kereskedelemügyi és földmivelésiügyi minisztériumhoz. Dégen Árpád dr. egyelőre próbaképpen a külföldön szokásos ugynevezett Saatbesichtigung meghonosítását ajánlja az arankamentesség megállapítására. Kodolányi Antal, Perczel Ferencz, Koppély Géza, Dessewffy Aurél gróf, Jeszénky Pál, Dessewffy Emil gróf felszólalása után elfogadták az előadó javaslatát és ennek értelmében tesznek előterjesztést az igazgató-választmánynak.

Gazdasági és iparkiallítás Lugoson. A *Krassósörényvármegyei Gazdasági Egyesület* Fialka Károly főispán elnöklésével tartott ülésében Póka József egyesületi titkár terjesztette elő az egyesület jövő évi munkaprogramját, melynek sorozatát vármegyei gazdasági és iparkiallítás nyitja meg a jövő év szeptemberének első napjaiban Lugoson. A választmány magáévá tevén az előterjesztést az előkészítéssel Póka József titkárta bízta meg. Az egyesület a jövő évben széleskörű tevékenységet kíván kifejteni a háziipar terjesztése s különösen a barmfitenyésztés föllendülése terén, továbbá mozgalmat indított a birtokosság érdekében, a tekintélyes területet alkotó havasi legelők kihasználására és legeltető társulatok szervezésére.

Árpatrágyázó kísérlet. Az *Országos Növénytermelő Kísérleti Állomás* évek óta folytat árpatrágyázó kísérletet, melynek ered-

ményét közzé is tette. Legutóbb 63 gazdaságban kísérleteztek s összesen 24 megyére terjedt ki a kísérlet. Az időjárás különösen a nyugati megyékben nem kedvezett a kísérletnek, mert a nagy meleg és szárazság következtében az árpa nyulánkabb, soványabb lett, a mi nemcsak az árpa minőségének, hanem a termésnek is kárára volt. Az árpatermést növeli ugy a szuperfoszfát, mint a chilisalétrom, az előbbi kisebb mértékben, mint az utóbbi és pedig ugy a szalma, mint a szemtermés tekintetében. Az érést a szuperfoszfát chilisalétrommal sok helyen lényegesen fokozta, egymagában alkalmazva csak ritkán. A minőséget a chilisalétrom nem rontotta, a minek magyarázata, hogy a chilisalétromot csak kis mennyiségben és szuperfoszfáttal együtt alkalmazták.

A malmok redukálják az üzemet. A hosszulejáratu lisztszerződések ügye végképpen meghiusult s most egy újabb akcióra készülnek a malmok. Redukálni akarják az üzemet. Ugyanis a lisztüzlet nem olyan kedvezően alakult, mint ahogy azt a kampány kezdetén hitték. Ausztriában, a magyar lisztfogyasztás legnagyobb piacán, az osztrák malmok versenye rontja a magyar lisztüzlet eredményeit s ilyen körülmények között a malmok redukálják az üzemet. Elvben már elhatározták, s a tárgyalások most abban az irányban történnek, hogy hetenként egy vagy két napig szüneteljenek-e a malmok üzemei.

Az új czukorgyár Bihar megyében. A *bihar megyei gazdasági egyesület* választmányá december 12-én Markovics Antal elnöklésével ülést tartott Nagyváradon a Bihar megyében alakítandó czukorgyár dolgában. A választmányi ülésen Tisza István gróf, Hatvani-Deutsch József báró és több előkelő megyebeli földbirtokos vett részt.

Gazdasági cseléd kitüntetése. A napokban szép ünnepség volt Ürményben. Porubszki János gazdasági cselédet, ki az ürményi uradalomban 46 évig egyhuzamban szolgált, hűséges szolgálataért Darányi földmivelésiügyi miniszter éremmel tüntette ki. Az ünnepséget, melyen képviselve volt a hatóságon kívül a Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület és a környékbeli uradalmak, a község házán tartották meg. A kormány megbízásából Czocher Kálmán járási főszolgabíró meleg szavak kíséretében adta át az ünnepeltnek a kitüntetést, majd Leidenfrost Károly a birtokos gr. Hunyadi László nevében 10 aranyat adott át neki. Azután Mezey Gyula kir. tanácsos, a Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület elnöke szép beszédben méltatta az ünnepély fontosságát és végre a helybeli plébános tót nyelven mondott beszédet. Az ünnepség után társasbéd volt a kaszinó helyiségében.

Borkezelési tanfolyam önálló szőlőbirtokosok és gazdatisztek számára. A földmivelésiügyi miniszter az okszerű pinczekezelésre vonatkozó ismeretek terjesztése s így borgazdaságunk színvonalának emelése érdekében a budafoki pinczemesteri tanfolyammal kapcsolatosan önálló nagyobb szőlőbirtokosok és gazdatisztek számára időleges borkezelési tanfolyamot rendez. E tanfolyam célja az, hogy az önálló nagyobb bortermelők és gazdatisztek a legszükségesebb elméleti és gyakorlati borkezelési ismereteket, amelyekkel, sajnos, még nem mindnyájan dicsekedhetnek, elsajátítsák. A borkezelési tanfolyam Budafokon a pinczemesteri tanfolyam helyiségében 1910. évi január hó 10-től január 22-ig terjedő időben naponként délután fog megtartani. A tanfolyamra való felvétel végett — a folyamódó nevének, lakhelyének és foglalkozásának közlése mellett, — közvetlenül a pinczemesteri tanfolyam igazgatóságához Budafokra kell fordulni, hol a jelentkezés sorrendjében történik a felvétel.

A diótermelés fejlesztése. A földmivelésiügyi miniszter megbízásából R. Molnár István gyümölcsészeti kormánybiztos Dordogne és Isere départmentokban tanulmányozta a francia diótermesztést és értékesítést s hazatérte után tapasztalatairól a miniszternek érdekes jelentést tett. Nem elégedett meg csupán a jelesebb francia diófajták tanulmányozásával, hanem több métermázsát vásárolt vetőmagnak a legjobb Mayrettes Prunette stb. fajtákból és 200 darab oltott anyafát is szerzett be. A miniszter elrendelte, hogy a dió elzaporítására külön egy nagyobb állami faskola rendeztesse be, honnét négy-öt év múlva több százezer diócsemete kiadható lesz és több ezer holdnyi jelenleg alig használt terület lesz diófákkal beültethető.

Terményszállítás Amerikából Európába. Amerika atlanti kikötőiből Európába a következő terményeket szállították november 28-ikától deczember 2-ikáig: Buzát 1,962.000, tavaly 2,462.000 bushelt, tengerit 536.000, tavaly 1,864.000 bushelt, árpát 36.000, tavaly 55.000 bushelt, lisztet 223.000, tavaly 281.000 zsákot, zsirt 6,120.000, tavaly 16,430.000 fontot, szalonnát 13.300, tavaly 14.800 ládával, fagygyut 140.000, tavaly 300.000 fontot és sajtot 3200, tavaly 6100 ládával.

Készárú-tőzsde 1909. deczember 18-én.

Fajta	Hektoliterenkénti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliterenkénti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	28.50	28.29
"	76	—	—	80	28.70	29.10
"	77	28.05	28.40	81	—	—
"	78	28.25	28.60	82	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	28.40	28.75
"	76	—	—	80	28.25	28.50
"	77	27.90	28.30	81	—	—
"	78	28.10	28.60	82	—	—
Pestvidéki	74	—	—	78	—	—
"	75	—	—	79	28.40	28.75
"	76	—	—	80	28.70	29.10
"	77	28.05	28.40	81	—	—
"	78	28.15	28.40	82	—	—
Bánsági	74	—	—	78	—	—
"	75	—	—	79	28.50	28.85
"	76	—	—	80	28.70	29.10
"	77	28.25	28.60	81	—	—
"	78	28.20	28.60	82	—	—
Bácskai	74	—	—	78	—	—
"	75	—	—	79	28.60	28.90
"	76	27.70	28.20	80	—	—
"	77	28.05	28.40	81	—	—
"	78	28.20	28.60	82	—	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)					19.30	19.50
" másodikrendű (új)					19.10	19.30
Árpa takarmányárú, elsőrendű					14.20	14.30
" másodikrendű					16.90	14.10
Köles					—	—
Zab elsőrendű (új)					15.70	16.10
" középminőségű (új)					15.50	15.40
Tengeri belföldi román v. bolgár					14.60	14.70
Repezkáposzta					—	—

Határíró-üzletlen

tőzsdei megbízásokat a legpontosabban eszközölők; **gabona és aprómag** féléket, **sertéseket** a legjobban értékesítők és beszerzők. Ügyfeleimnek bármily kérdésben szíves felvilágosítással szolgálunk.

HOROGH JÁNOS gabonacsarnok. Iroda, BUDAPEST, VII., Népszínház-utca 25. sz.

APRÓK.

Milyen mélyen ültessenek gyümölcsfákat? A gyümölcsfaültetés sikere nemcsak az ültetést megelőző munkálatoktól, hanem attól is függ, hogy az ültetés mily mélységben eszközöltetik. Italtános szabály, hogy az ültetés mélységét az éghajlat és a talajbeli viszonyok is szabályozzák s ezért a gyümölcsfák oly mélyre ültetendők, hogy legfelső gyökereiket csak vékony földréteg fedje. Ezen általános szabály alól természetesen vannak kivételek, a mikor tehát előnyösebb a mélyebb ültetés. Ilyen eset forog fenn például akkor, ha szárazabb homokos talajok beültetéséről van szó, mert e talajok eléggé léghjárhatók és átérésztők lévén, a gyümölcsfa a mélyebb ültetés miatt nem szenved annyit a szárazságtól, mint a normálisan ültetett, amennyiben a nedvességet a talaj alsóbb rétegeiből veszi föl. A baj csak az, hogy a homoknál a gyökerek mélyebb ültetése alkalmával nem jutnak a gyökerek humozus talajba s táperőben gyöngelkednek. Mélyebb ültethető a gyümölcsfa akkor, ha törpe alanyra osztott csontár és bogós gyümölcsü cserjék ültetéséről van szó, mert ezek valamennyien sekélyen gyökerezők s épen ezért ha nem ültetnők mélyebb, mint a minő mélyen a faskolában voltak ugy nagyon sokan szenvednének a szárazságtól. Általában az ily törpe alanyra oltott cserjéket oly mélyre kell ültetni, hogy az oltás forradáshelye még kevés földdel is betakartassék, mert így a forradás helyén adventív gyökerek képződnek, melyek a táplálkozását intenzívebbé teszik és ezzel különben rövid élettartamát is meghosszabbítják. De valahányszor mélyebb ültetünk, gondoskodnunk kell egyuttal a trágya mélyebb aláhozásáról is, nemkülönben arról, hogy a tápanyagok egyáltalán nagyobb mennyiségben adassanak, esetleg műtrágyák alakjában is, mert a mélyebben fekvő rétegben mindig kevesebb a kész, felvehető táplálék, a mi a homoktalajban leginkább fordul elő. Nedves éghajlat alatt, északi lejtéseken és lapályon, kötött talajban és magasan álló talajviz mellett a fa viszonylag sekélyebben ül-

letendő, mert ily helyeken a mélyre ültetés a fa silány terméshozamát és rövid élettartamát vonja maga után.

A vértetű eredményes leküzdése. Ha a vértetű ellen eredményes küzdelmet akarunk folytatni, akkor: 1. a hideg időszakban annak irtása érdekében többet kell tenni, mint a hogy általában szoktuk; 2. tekintettel kell lenni arra, hogy már nyáron a szárnyas vértetű révén a fáról-fára való áthurezolás bekövetkezik; 3. a vértetű előfordulását most már a körtefákon is konstatálták s így figyelmünket erre is ki kell terjeszteni. Ajánlatos olyan almafákat ültetni, a melyek a vértetűnek ellentállanak, pl. a francia ranettet stb. **A gyökértetű ellen legjobban úgy védekezünk, hogy a földet a fátörzse körül elszedjük, 1-2 kg. dohányport (a mely a dohánygyárakban kapható) a gyökerekre szórunk és azután földdel befedjük.** A föld felett folytatandó küzdelem céljára kémiai és mechanikai szereket a gyökereken alkalmazunk. Ha fecskendővel éles lövéssel hi-

deg vizet fecskendezünk ki, tömegesen leráthatjuk a tetűt. Ezt többször ismételve, elfolythatjuk a tetűt. Permetezésre és kenésre legjobban használunk egy keveréket, a mely áll **3 kg. dohányból 2½ kg. kenőszappanból és 1½ kg. kozmaolajból 100 liter vízbe adva.** A dohányt felfőzzük, a szappant kis mennyiségű vízben oldjuk és azután keverjük és felhígítjuk az egészet a jelzett arányban. Továbbá használhatunk **petrolszappant, 125 kemény szappant 1½ liter vízben oldunk és 1 liter petroleummal fecskendezzük egymás közzé, a mig tejfelszerű keverék lesz belőle. Ezt a keveréket aztán 10-20 szoros vízmennyiséggel felhígítjuk.** E munkálatokat késő ősszel és télen hajtjuk végre október végétől és november elejétől kezdve az ősszel megtámadott fákat megpermetezzük vagy ecsettel bekenjük. A mésszel való bekenést azután később alkalmaszunk. Májusban utánna nézünk, nincs-e baj a fákon? Nyáron utólag még egyszer kell a permetezést vagy ecsetelést alkalmazni.

Szesz.

A szeszüzletben e héten ismét élénk kereslet uralkodott és a szeszárak ismét szilárdan zárulnak. Elkelt **finomított szesz** adózva 179-180 K., adózatlanul 60-61 K nagyban azonnali és későbbi szállításra. Kicsinyben az ár 1 K drágább.

Élesztőszesz és élénk vételkedv uralkodott és adózott 177-50 K-ig, adózatlanul 58-50 K-ig kelt nagyban és 1 kor. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz a kereslet kielégítő és hordóval együtt 50-50-51- koronáig kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő államok jegyzésén alól 2-2-50 korona és fix árban 53-75-54-25 koronáig kelt el élénk vételkedv mellett.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 55-50-56-50 K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	179-180- K
Finomított szesz adózatlan	60-61- »
Élesztőszesz adózva	177-50-178- »
Élesztőszesz adózatlan	58-50-59- »
Nyers szesz adózva	177-178- »
Denaturált szesz	50-50-51- »

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos.**

Egyetemes- és mélyművelő-ekék
acélöntvény-testekkel, pánccél-lemezekkel,
□ acélgerendelylyel,
▶ állítható szarvakkal, önvezetéssel.
Többvasú ekék.
Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák,
háromtagu és egytagu hengerek,
Superior sorvetőgépek, triórók.
UMRATH ÉS T^{SA}
Budapest, V., Váci-körút 60.
Gőzcseplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

**Most már tudom!
Jó brünni posztóárut**

a legolcsóbb gyári áron, férfi ruhákra, legelőnyösebben lehet rendelni az

Etzler & Dostal

czég osztr. posztóáruházában
Brünn, Schwedengasse Nr. 5/A.

A morvaországi tanítószövetkezet és az államtisztviselők szövetségének szállítói. Közvetlenül a gyárból való rendelésnél nagy az előny. Tartalmas mintagyűjtemény télikabátok és öltözetekre betekintés céljából, bérmentve küldetik.

**Préselt
buzaszalmát
és
zabszalmát**
szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska).

100 pár díszlőszerszám.

Mell- és kumet, ezüst- és aranydiszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lőtakarók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmák, zöld munkaszubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergesek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden nagyságban, kézi vaskazetták, másoló prések, gyepőlőszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödlerhalle 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

Eszaknémet tenyésztett magvak aratása 1909.

Takarmányrépa-magvak Mammuth, Eckendorfi, Oberndorfi, továbbá más magvakat, dughagymákat szállít:

BRÜDER JELLINEK nagy magkereskedő,
BISENZ, Morvaország. — Kitűnő képviselőt kerestetik.

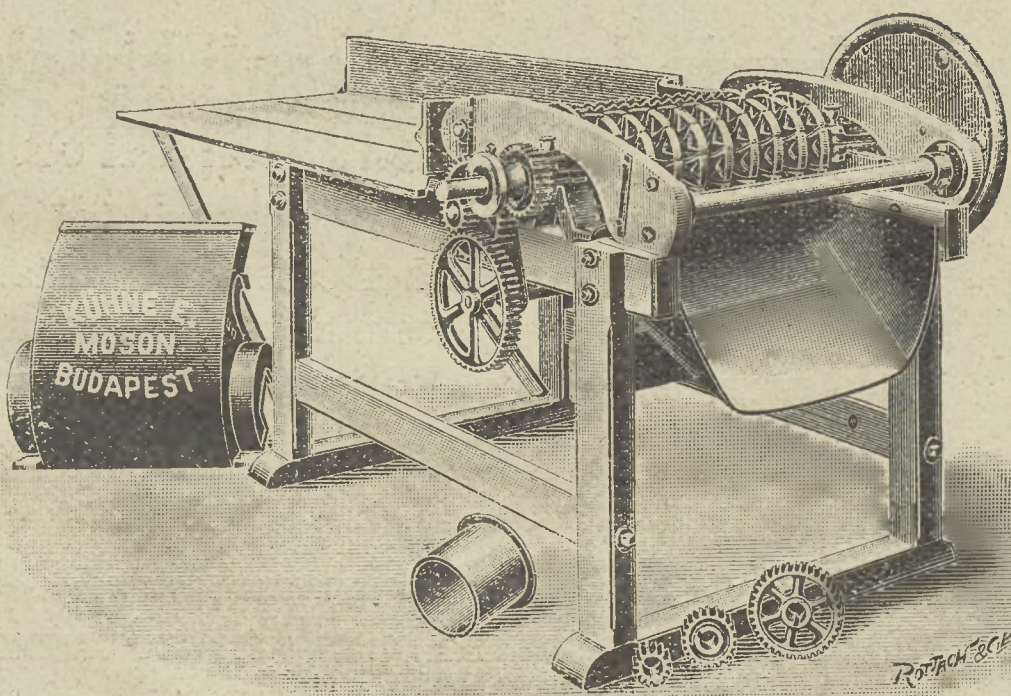
MRAVKO JÓZSEF puskaműves

BUDAPEST,
VII., Károly-körút 7.
Raktáron tart mindenemű vadászfegyvert és revolvert. — Javítások és töltények lelkiismeretesen készíttetnek.

Tavaszi telepítésre kitűnő faj
Kosárfüzdugványokat
ajánl jutányos áron s kívánatra árjegyzéket küld
„IRMA NEMESFÜZTELEP“ Kezelősége
GALGOC (Nyitramegye).

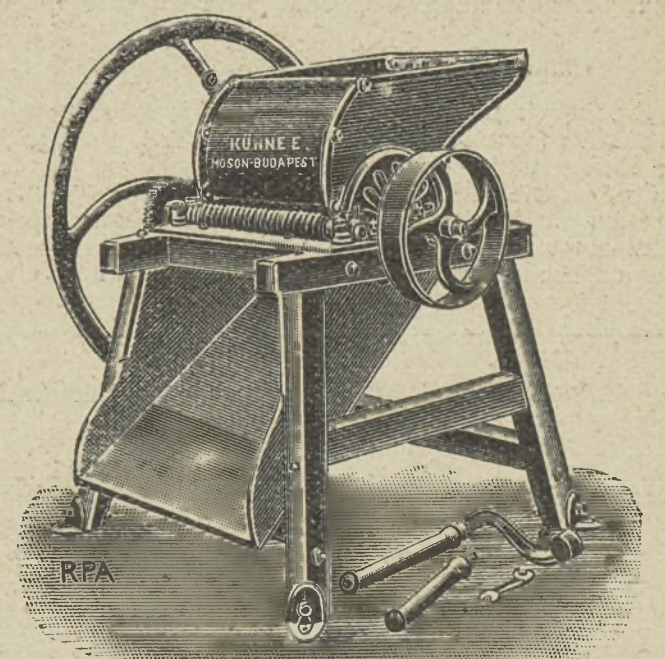
„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállit:
szecskavágógépeket,
répavágókat, darálókat,
takarmányfüllesztőket,
Tornado kukoricaszártépőket,
morzsolókat,
burgonyamosógépeket, teljes takarmánykamra-berendezéseket.

* **Főraktár:** *
BUDAPEST, VI. ker.,
Váci-körút 57/a sz.

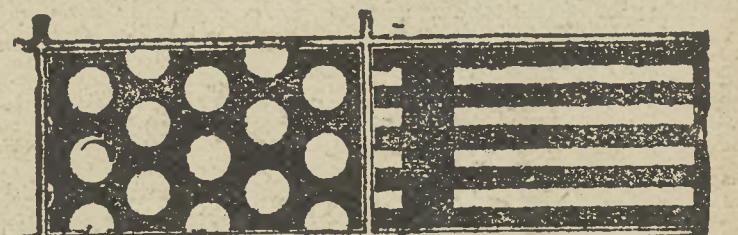
* **Fiókraktár:** *
DEBRECZEN és
TEMESVÁR.

Stahel és Lenner
Zrieur- és lemezlyukasztó-gyár
BUDAPEST.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMÉZROSTA** gőzcséplő gépek számára.

Magyar szabad. 41461 sz. Orosz szabad. 13184 sz. Német szabad. 171497 és 197235 sz. Osztrák szabad. 24190 és 36532 sz.

„REKORD II.“ szab. sorvetőgép

a losonezi mezőgazdasági gépgyár gyártmánya

sorba vet — sorba trágyáz.

A sorbatrágyázás
bámulatos termés-
többletet
eredményez.

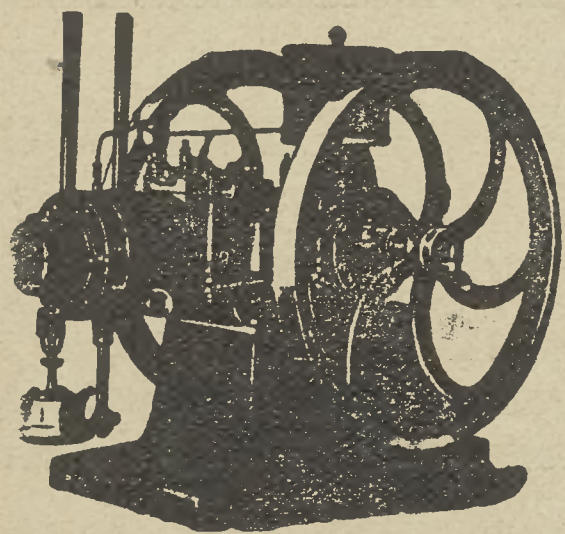

A sorbatrágyázás
által kb. 50% mü-
trágya megtakarítás
érhető el.

Könnyű súlyu és sokoldaluan használható vetőgép. Minden látszólagosan hasonló külföldi gyártmányt felülmul.
Uradalmaknak szívesen küldjük próbára gépeinket. Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel szívesen szolgál

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigénysége BUDAPEST, V.,
Váci-körút 32.

Wohanka-féle nyersolaj-motorok és lokomobilok

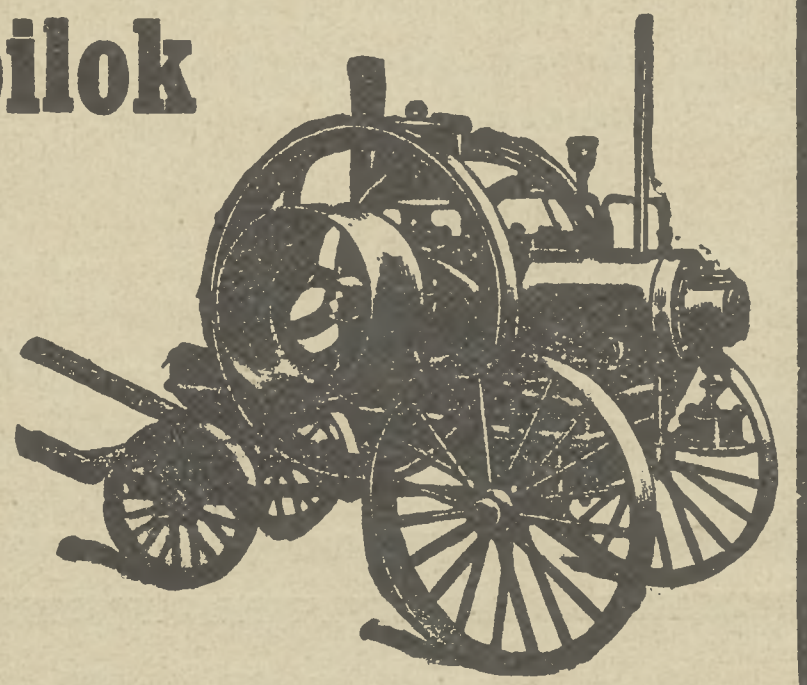

nem benzinnel hajtának, tehát a pénzügyi ellenőrzés, adómentes benzín kérvényezése stb. nem szükséges.

Üzemköltségek: a motor nagyságához képest óránként és lóerőnként 2¹/₄—1¹/₂ fillér SZAVATOSSÁG mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad

Wohanka és Társa Budapest, VI., Váci-körút 76.
Hazai gyártmány.

Az élelmiszer-értékesítés kézikönyve.

Írta: **HELL LAJOS.** **NEGYEDIK KIADÁS!**

E könyvben az összes élelmiszerek, mint baromfi, hus, tojás, vad, vaj, mindennemű gyümölcs és főzeléknek a szedésétől az áru értékesítéséig, illetve a piacra való kikészítésig felmerülő, szükséges utbaigazítások befoglaltatnak, tájékoztatást továbbá a külföldi értékesítési viszonyokról s mindazon kívánalmak felől, melyek betartása a jó értékesítést lehetővé teszi és megkönnyíti, miért is minden élelmiszer-termelőre szinte nélkülözhetlen. Megrendelhető 3.—korona mérsékelt áron a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körút 7. szám.

Egy elméletileg képzett és 30 évi gyakorlattal bíró gazda, ki nagyobb uradalmakat önállóan rendezett be, kezelt, felügyelt, jártas az összes gazdasági teendőkben, üzleti ügyek eredményes lebonyolításában, birtok becselési, parcellázási dolgokban, ajánlkozik nem kielégítően jövedelmező birtokok, uradalmak részére megfelelő üzemtervek kidolgozására, ezen üzemtervek végrehajtásának ellenőrzésére és felügyeletére, szükség esetén berendezésekhez megkívántató kölcsönök kieszközölésére; eszközül birtok vételi, eladási, bérleti ügyleteket, parcellázásokat, becsléseket s minden szakmájába vágó ügyek elintézését. Szakképzettségéről legjobb bizonyítványokkal és ajánlatokkal rendelkezik. Megkeresések czimzendők: **B. I. alatt Nagyvárad, Szacsavay-utca 43. szám.**

Fiatal földbirtokos kitünő praxist nyerhet az intenzív gazdálkodásban, a birtokos saját eredményes vezetése alatt. Teljes ellátás és tanulmány-díj megegyezés szerint fizetendő. Czím a kiadóhivatalban 1155. szám alatt.

Bérbeadó krasznamenti birtok

600 kat. hold, elegendő gazdasági épületekkel, 100 hold bolgár kertészetre alkalmas területtel, Szilágy megyében, közel két vasútállomáshoz, bérbeadó. Bővebbet 1180. szám alatt a kiadóhivatalban.

„DERBY“ melasse erőtakarmány.

Felülmul és pótol minden más takarmányt. — Tartalmaz: melassét, buzakorpát, szárított répaszeleteket. — Lovak és hizók részére nagyon ajánlható erőtakarmány.

„MILKA“ melasse erőtakarmány.

Tartalmaz: melassét, szárított sörtörkölyt és buzakorpát. A legjobb tejelő takarmány tehének részére.

GAZDÁK! Utasítsunk el minden melasseval kevert erőtakarmányt, melynek hordozó anyagát az eladó titkolja. A „Derby“ és „Milka“ erőtakarmányok összetételeért szavatol az **Erőtakarmánygyár részvény-társ.** Központi iroda: BUDAPEST, V., Nádor-utca 30. szám.

„RAPID“

mütrágyaszóró - készülék
1909. évi július hó 1-től fogva
46 koronáért kapható.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:

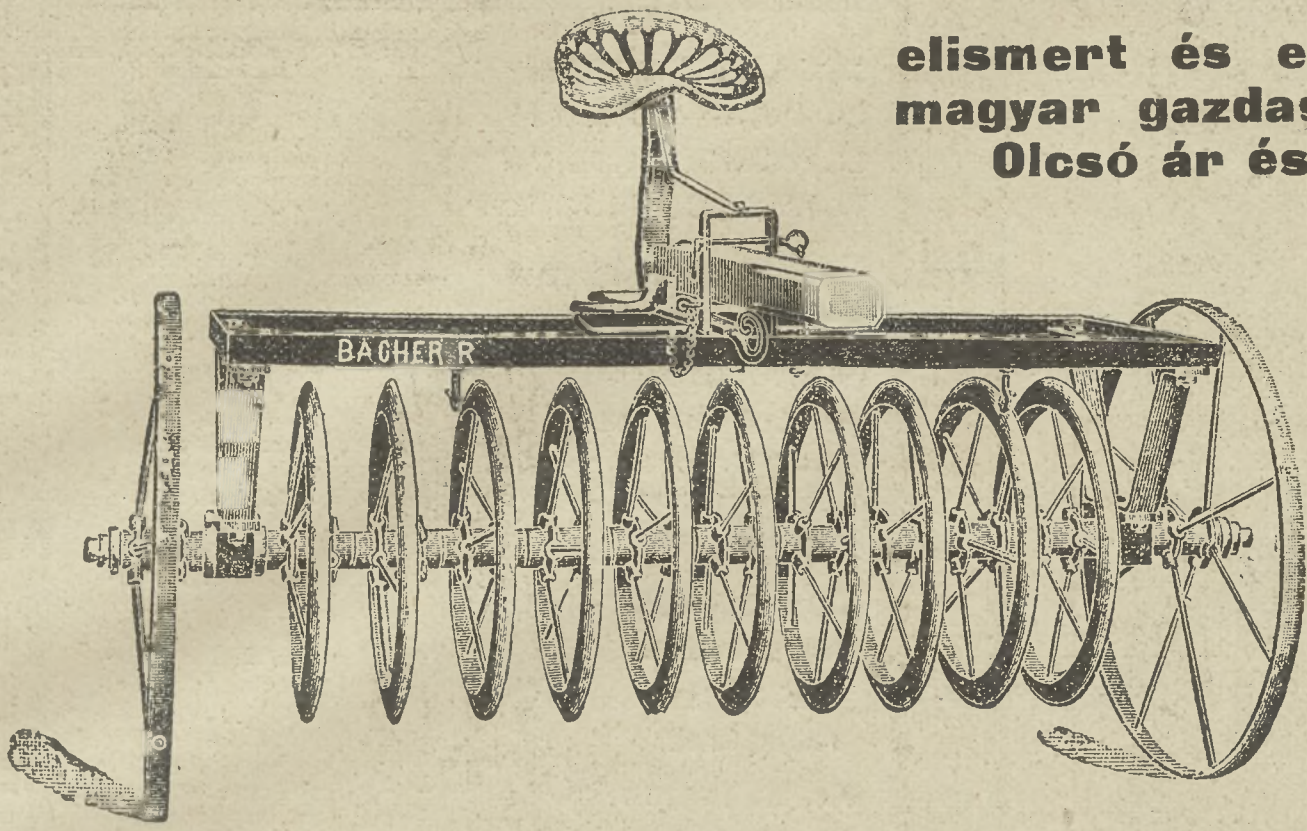
Weisz Jakab

a szabadkai mütrágya-gyár és a „Tubular“ amerikai tej-separator művek vezérképviselője

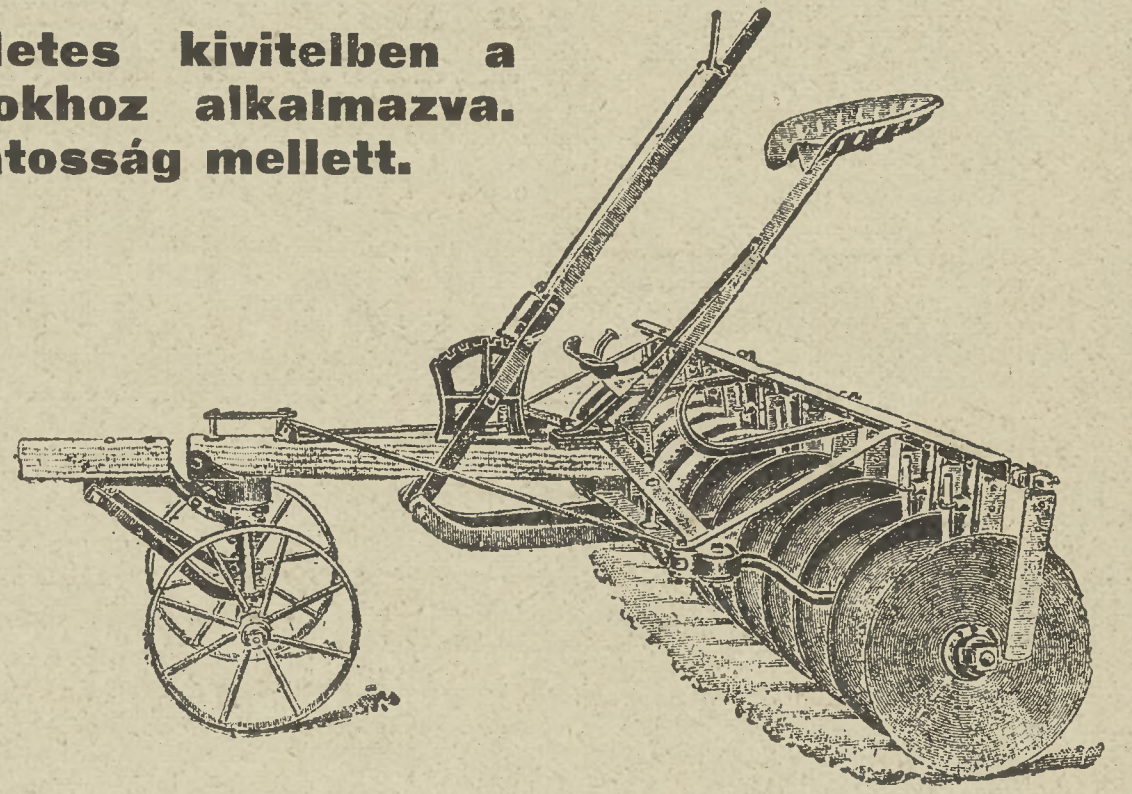
Budapest, V., Lipót-körút 7/K. szám.

Campbell-rendszerü általajtömörítők Tárcsásboronák

elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva. Olcsó ár és teljes szavatosság mellett.

Több ezer darab már működésben.

Nemkülönben **takarmánykészítő-gépek**, mint:

Szecs kavágók,

Répa vágók,

Kukoriczszártépők,

Daráló gépek

a legtökéletesebb és a legjobb kivitelben.

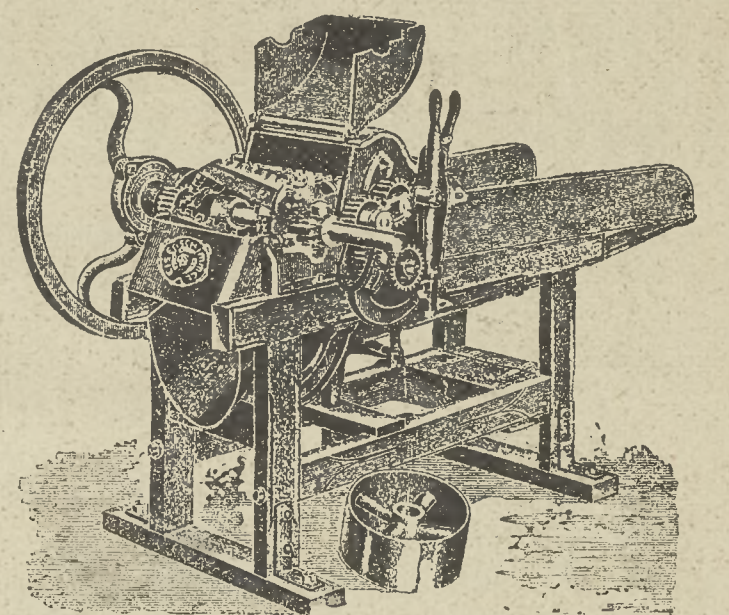
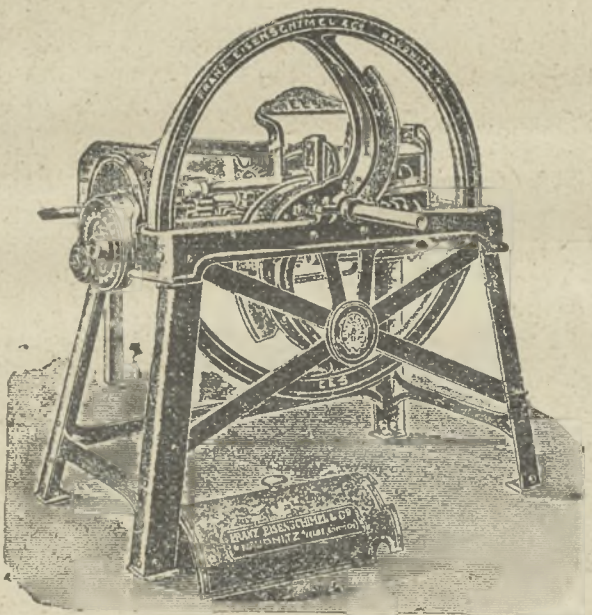
BÄCHER-MELICHÄR

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68.

Árjegyzékkel vagy árajánlattal készséggel szolgálunk.

BIRTOKOK bérletre és eladásra nagy számban vannak bejelentve **Poszvek Nándor** gazdasági szakirodájánál Szatmáron. Közvetítés a legerősebb alapon.

Gyümölcseladás.

Szállítok finom faju almát:

500 drb piros alma	K 10.-
1000 " " " " " "	18.-
500 " rózsza " " " " "	17.-
500 " gyöngy alma " " " " "	17.-
500 " masánszky alma " " " " "	16.-
500 " bőr alma " " " " "	19.-
500 " Ranet alma " " " " "	20.-
500 " arany Ranet alma " " " " "	22.-
50 klg. finom alma " " " " "	16.-
100 " " " " " " " "	31.-
50 " Ranet " " " " " "	20.-
100 " " " " " " " "	39.-
100 " körte " " " " " "	7.-
100 " császár körte " " " " "	8.50
100 " vaj körte " " " " "	10.-

Csomagolás ingyen. Utánvét.
Friedman Mihaly, Győr.

Eladó takarmány.

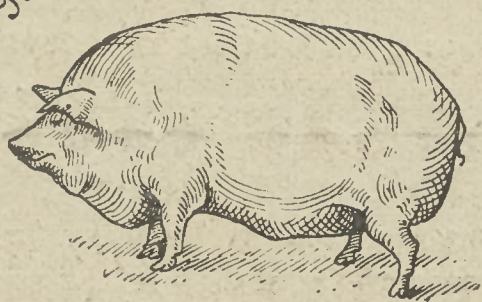
Erdélyben, Dés-, Beszterce állomásokra szállítva, préseletlen állapotban

40 wağgon széna és 10 wağgon szalma

eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt **Kuhn Menyhért, Sajószentandrás, u. p. Somkerék** (Szolnok-Doboka m.)

SERTÉSELADÁSOK ÉS VÉTELEK
Legjobb és legpontosabban eszközökhöz
úgy sovány mint hizott állapotban

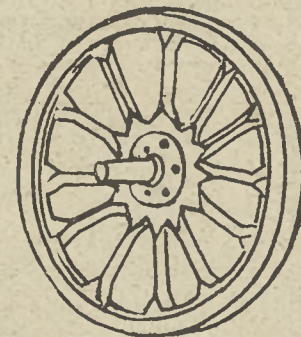
Telefon 97-05.

Telefon 97-05.

URL REZSŐ
Sertésbizományosnál Budapest VIII. ker. Nepszínházutca 22 szám Polgári serfőzde bérpalota.

Hajnal Testvérek

Első magyar teherkocsi Reform kerékgyár

BUDAPEST, VIII., DOBOZI-UTCZA 47. TELEFON.

GŐZEKÉK,

gőz uti hengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsossal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia**, vagy: az osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, **Mayer Pál** főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18. kéretnek.

Az országos állatkiállítás pavillonjain használatban volt új kazal-, gép-, szekér- és repce-ponyvák 40% engedménnyel kaphatók. NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10. sz. Zsák- és ponyva-kölcsönző intézet, manilla, kézi kéveköttő és kötélgyártás. ————— Telefon 35-92. ————— Táviratczim: Nagela.

BÁRDOS és BRÄCHFELD

MŰSZAKI ÉS VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT.
BUDAPEST VI. GYÁR UTCA 5 SZ.
MOTOROSZTÁLY:

**BENZINMOTOROK, BENZINLOCOMOBILOK,
ÉS CSEPLŐKÉSZLETEK, SZIVOGÁZMOTOROK,
MAGAS NYOMÁSÚ NYERSOLAJMOTOROK.
MALOM BERENDEZÉSEK.**

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

ASODRONYÚVEGES ISTALLÓABLAK

UJ DONSAGOK

EZEN, VALAMINT MINDENMŰ VASSZERKEZETI MUNKÁLATOKAT ELVÁLLAL ÉS ELKÉSZÍT **FARKAS és TÁRSA** VASSZERKEZETIGYÁRA

BUDAPEST VI. LEHEL UTCA 8. TELEFON 62-70.

REFORM MELEGÁGYABLAK

Tervek és költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Kérjen ingyen ár, egyeztet!

Bő gyakorlati tapasztalatok alapján készit: Pálmaházakat, növényházakat, télikerteket, továbbá a Farkas-féle "REFORM" melegágyablakokat, melyek minden eddigit felülmúlnak. A növényházak és télikertek tervezésénél Bernolák Gábor ur, budapesti neves kereskedelmi kertész gyakorlati szak-tudásával közreműködik.

Farkas és Tsa
Budapest,
VI., Lehel-utca 8/g.

GAZDASÁGBAN NÉLKÜLDZHETETLENEK

A WOLSELEY SEPARATOR

a jelenkor legjobb tejfőlőző gépe, a separatorok terén legnagyobb vívmány. Könnyű, egyenletes járat. **Legelősebb lefőlőzés (0.01%).** Legnagyobb biztonság. Legcsekélyebb erőszükséglet. Olcsó árak. — Kapható:

DÉNES B.
motorspecialista raktárában
Budapest, V., Lipót-körut 15.
Árjegyzék díjmentesen beküldetik.

VALÓ.

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugy-szintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghirneve-sebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál
Budapest,
VII., Erzsébet-körut 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott a „Gazdasági Lapok”-ból.

KOBLINGER
GYŰJTEMÉNYEK

1892

ÉKESÍTŐ CLICHÉKET MŰVEK. FOLYÓIRATOK, ÁRJEGYZÉKEK ÉS MIAOETÉSEN ÁRÁSZTÁSAK TERVEN

PHOTODUPLICATIONS

BUDAPEST, VII. CSENGER-UTCA 22.

HIRDETMEÉNY

szakiskolába való felvételek tárgyában.

A gödöllői baromfitenyésztő munkásnőket képző m. kir. iskolában 1910. évi január hó 15-én kezdődő egyéves tanfolyamra ezennel pályázat hirdettetik.

A tanfolyam célja kizárólag női növendékeket a baromfitenyésztés minden ágában általában, de különösen nagyobb baromfitenyésztési telepek körül előforduló mindenféle munka ellátására gyakorlatilag kiképezni.

Az iskola a m. kir. földmívelésügyi miniszter felügyelete alatt áll.

Az oktatás főleg gyakorlati, a növendékek az iskola telepén előforduló és a baromfitenyésztéssel kapcsolatos mindenféle, valamint kerti munkát végezni kötelesek.

Felvétel iránti bélyeges kérvények a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez czimezve, az iskola vezetőségénél Gödöllőn legkésőbb folyó évi deczember hó 31-éig okvetlenül benyújtandók.

Hiányosan felszerelt vagy elkésve benyújtott kérvények, figyelembe vétetni nem fognak.

Felvételi feltételek: 1. 16 évet betöltött és 30 évet meg nem haladt életkor-nak igazolása (születési bizonyítvány); 2. erős, egészséges testalkat igazolása orvosi bizonyítvánnyal; 3. a magyar nyelv tudása; 4. annak igazolása, hogy belépni óhajtó írni, olvasni tud (elemi iskolai bizonyítvány); 5. kiskorúaknál szülői vagy gyámi nyilatkozat arra nézve, hogy a felvett növendék az iskola kötelekéből nyomós ok nélkül el nem távozik; 6. Védhimlőoltási bizonyítvány.

Megjegyeztetik végül, hogy az iskolánál ez idő szerint 10 hely van rendszeresítve, melyek egyenkint 480 korona állami ösztöndíj élvezetével vannak egybekötve.

Részletes felvilágosítás Gödöllőn az iskola vezetőségénél nyerhető.
Az iskola vezetősége.

Takarmánykészítő gépek, szecskavágók, répavágók, daráló gépek, takarmányfüllesztők, trágyalé-szivattyúk, gyártanak és szállítanak legújabb :: és bevált szerkezet szerint ::

Mayfarth Ph. és Tsa mezőgazdasági gépgyárak, vasöntődek és gőzhámorok

Bécs II., Taborstrasse 71.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Képviselők és viszontelárúsítók kerestetnek.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

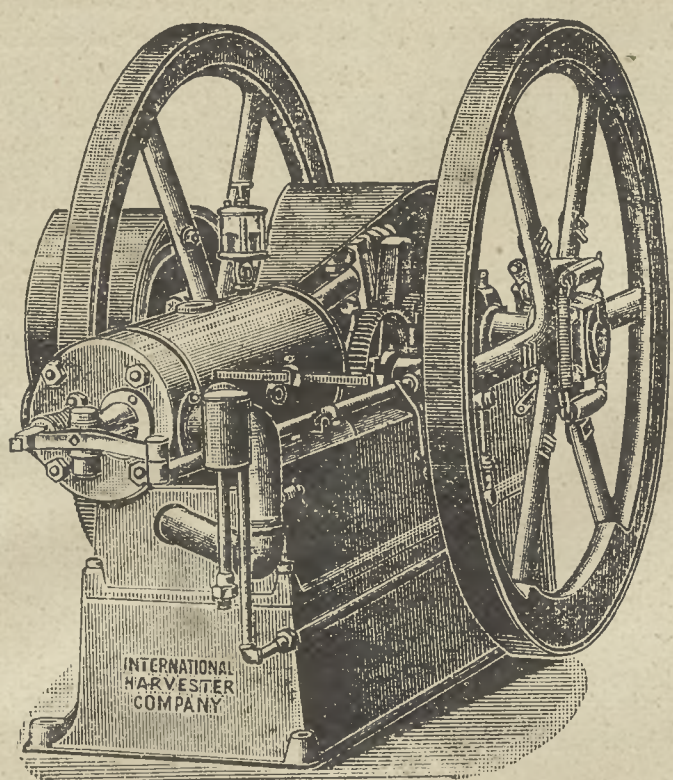

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadtatnak jutányos árak mellett Ugyis mindenféle tüzleti és gazdasági kocsik készítése

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fácán és bika.

Gróf Almásy Imre ur pusztapói uradalmában 150 drb erdei fácánkakas eladó. Ugyanott eladásra kerül 15 drb 2 éves magyar bika 600—1000 K árban és 2 darab importált szülőktől származó 2 éves montavoni bika a 800 K árban. Részletekre nézve felvilágosítást ad: **Mondok Sándor** főintéző Pusztapó-n.

I. H. C. benzine motor.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Comp., Chicago, U. S. A.

Igazgatóság és főraktár:

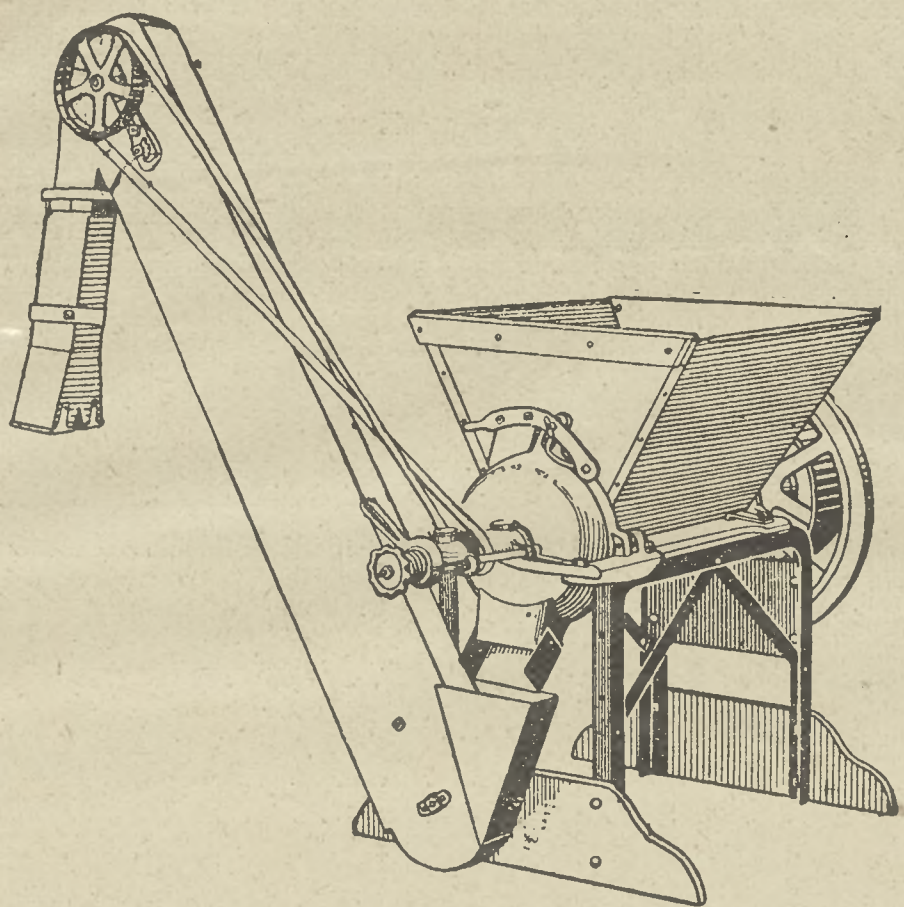
Budapest, V., Alkotmány-utca 12. sz.

I. H. C. BENZINMOTOROK

1—25 tényleges lóerővel stabil felállításra és lokomobil alakban mint takarmánykészítő, vízszivattyúzó és cséplőmotorok rohamosan terjednek, mert **üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.**

☞ Gazdasági célokra csakis az eredeti amerikai I. H. C. benzine motor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is el-sajátítja. ☞

Teljes modern takarmánykamra-berendezést a legjutányosabb árban szállítunk és azok tervezését műszaki közegeinkkel díj-mentesen végezzük.

„International“ egyetemes csövestengeri-daráló gép.

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. **A tavaszi szántásokra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő Mc Cormick**

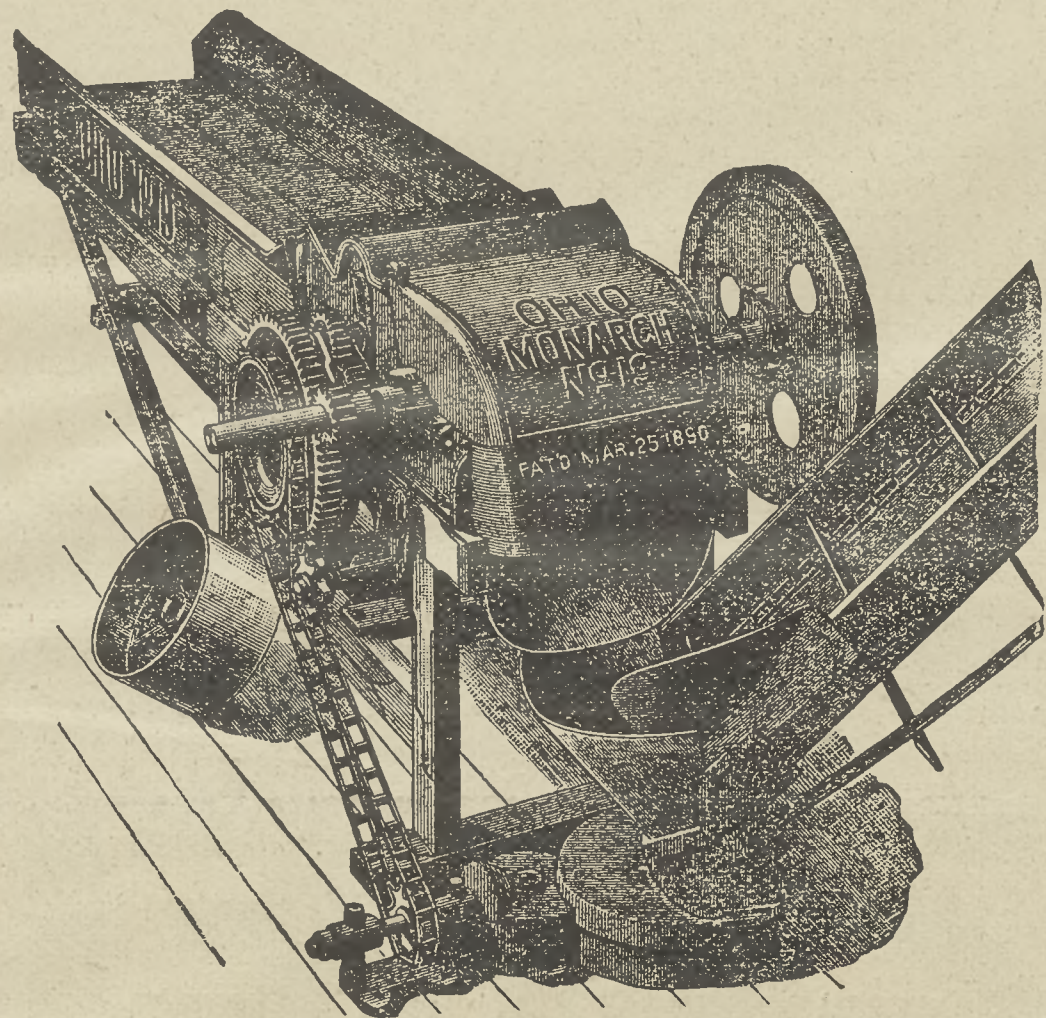
tárcsás boronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükséglet idejében szállítani.

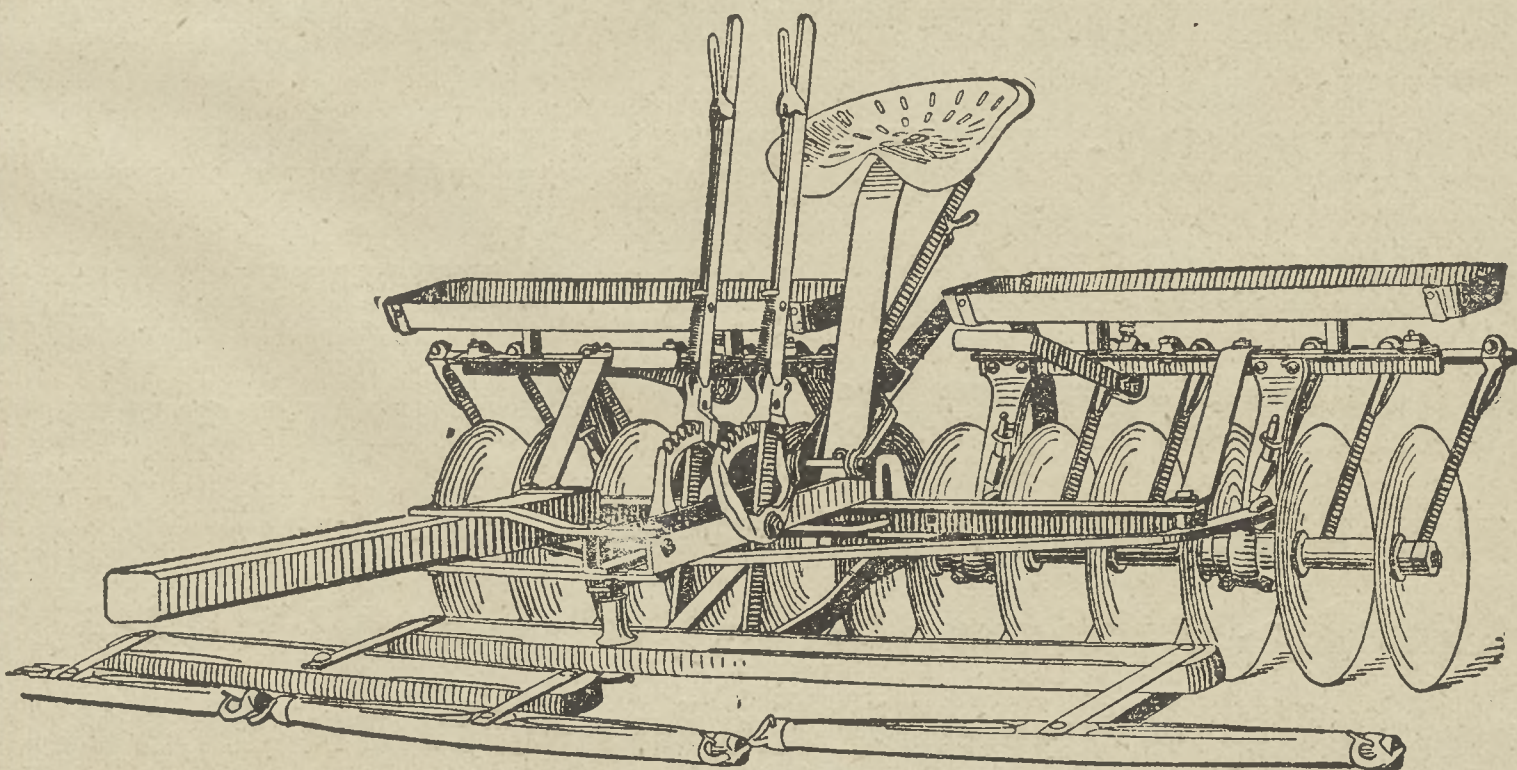
„OHIO“ = eredeti amerikai = takarmánykészítő gépeinket

államilag szubvencionált községek mint a legjobbnak bizonyult gépet óriási mennyiségben vásárolják.

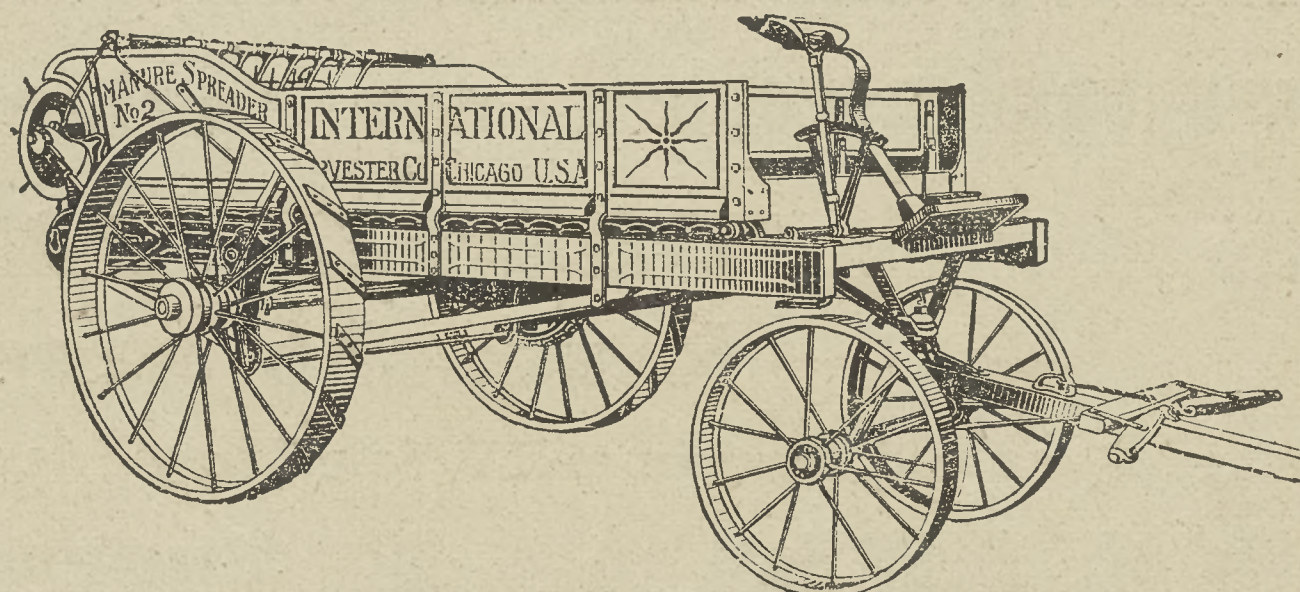
Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

„Ohio“ tengeriszártépő gép.

Mc Cormick tárcsásborona.

„International“ istállótrágyaszórókocsi.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

EREDETI

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

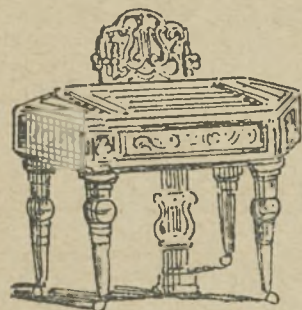
PÁRATLANOK

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemből való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST-KELENFÖLD

vasutállomással szemben.

HANGSZEREK

u. m.: hegedűk, gordonkák, cimbalmok, fuvolák, tárogatók, zongorák, grammofofonok, esekély **HAVI TÖRLESZTÉSRE** kaphatók:

Nowotny J. cégnél, Budapest, VI., Nagymező-u. 21.

Kérjen hangszer-árjegyzéket!

GAZDASÁGOK

nagy és kis itatóvályu szükségleteiket könnyen és olcsón oly módon fedezhetik, ha saját cseledekkel készítik, ugyisintén alagsóveket, utáteszeket, nemkülönben vízhatlan, könnyű csementtető, eserepeket és betonürtőbőket is. Ezen termékek előállítása oly olcsó, hogy minden gazdaság még a környékének szükségleteit is kielégítheti, ugyisintén kis iparként üzve a gazdaságnak egy jövedelmezési forrásává válik. A gyakorlatban bevált szabadalmazott formák és gépek nem drágák. Minden berendezés olcsón állítható fel és fokozatosan bővíthető.

80. sz. ÁRJEGYZÉK ingyen. — Levelezés bármely nyelven. —

DR. GASPARY & CO.

MARKRANSTÄDT, — Leipzig mellett.

CLIMAX MOTOROK

nyersolaj

Olcsó üzem! ■■■■■■ Egyszerű szerkezet!
Gazdaságokban nélkülözhetetlen! ■■ Kérjen ajánlatot!

BACHRICH és TÁRSA

Budapest, V., Szabadság-tér 17. sz. Tőzsdepalota.

■ ■ Gyártelep: Bécs, XIX., Heiligenstädterstr. 83. ■ ■

Zala megyében 2000 holdon felüli gazdaság,

igen csinos urilakkal, kitűnő karban levő gazdasági épületekkel, elsőrangú élő és holt felszereléssel

ELADÓ

Röjtöki Bauer Antal

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával		1,980.100— K
Tartalékok		1,255.767'35 „
		Összesen: 3,235.867'35 K
1901. évi fölösleg	90.349— K	1905. évi fölösleg
1902. „ „	59.782'26 „	1906. „ „
1903. „ „	109.331'73 „	1907. „ „
1904. „ „	72.483'23 „	1908. „ „
		81.088'76 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyisintén az ember életére különféle módzatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

Az igazgatóság.

KEMNA szabadalmazott

FORRÓGŐZEKÉI

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füstcső-tulhevitőjével

minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett

rendszerrel úgy teljesítőképeség, mint tartósság

tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen

kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál

KEMNA J. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.
Sürgőnyczim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.